OMIKRON

Ewaluacja zewnętrzna

realizacji

Lokalnej Strategii Rozwoju

"Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

Gmin Dobrzyńskich Region Północ"

REGION PÓŁNOC

STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
GMIN DOBRZYŃSKICH REGION PÓŁNOC

Realizacja:

OMIKRON Mariusz Wachowicz

1. Wstęp

Ewaluacja i zasady jej prowadzenia w LGD wynikają z wytycznych nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Planowane cele, metody i narzędzia ewaluacyjne mieszczą się z w zakresie wytyczonym przez Podręcznik Monitoringu i Ewaluacji Lokalnych Strategii Rozwoju z marca 2017 roku. Niemniej potrzeba ewaluacji wynika również z samego procesu realizacji Strategii oraz konieczności ciągłej dbałości o utrzymanie wysokiej jakości podejmowanych interwencji.

Zmiany społeczne i gospodarcze sprawiają, że konieczna jest analiza Strategii pod kątem jej aktualności, ale także sprawności i efektywności jej dotychczasowej realizacji oraz użyteczności podejmowanych działań i przyjmowanych rozwiązań. Rzetelne ocenienie Strategii na tym etapie wdrażania wymaga nie tylko przyjrzenia się uzyskanym efektom, ale także samemu procesowi, aby można było zidentyfikować elementy wymagające poprawy. Uzyskane wyniki zostaną wykorzystane w procesie aktualizacji Strategii oraz innych dokumentów Stowarzyszenia, ale również uwzględnione przez LGD w kolejnym okresie programowania 2021-2027.

Niniejszy raport jest zwieńczeniem ewaluacji prowadzonej w LGD pomiędzy kwietniem a październikiem 2022 roku. Jednak dane wykorzystane w raporcie pochodzą z różnych okresów od rozpoczęcia realizacji strategii w 2016 roku do 31 grudnia 2021. Oprócz danych z monitoringu prowadzonego systematycznie przez organy LGD, w planach komunikacji określone są konkretne działania mające na celu pozyskiwanie informacji oraz dzielenie się nimi z interesariuszami i ze społecznością. Działania te, szczególnie polegające na ankietowaniu odpowiednich grup respondentów, prowadzone były przez LGD systematycznie, według harmonogramu zapisanego w planie komunikacji.

Większość procesu zbierania danych potrzebnych do ewaluacji spoczywa na pracownikach Lokalnej Grupy Działania. Bez nich, ich systematycznej pracy i zaangażowania nie udałoby się zgromadzić materiału do napisania niniejszego dokumentu. Podziękowania należą się nie tylko Panu Prezesowi, pracownikom, i członkom Zarządu ale także zaangażowanym w wywiady członkom Rady, uczestnikom spotkań grupowych, wnioskodawcom i beneficjentom. Nie można zapomnieć również o szeregowych członkach Stowarzyszenia, sympatykach oraz wszystkich respondentach, którzy rzetelnie wypełniali ankiety.

2. Streszczenie najważniejszych wyników badania

- Na obszarze działania „Stowarzyszenia LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ" liczba mieszkańców na koniec 2021 roku zmniejszyła się o 3%. Najszybsze tempo depopulacji występuje w gminie miejskiej Rypin. Znacznie wolniej ubywa mieszkańców w gminie wiejskiej Rypin.
- 60% mieszkańców gmin LGD to osoby w wieku produkcyjnym. Najwięcej osób w tym przedziale wiekowym zamieszkuje gminę Skrwilno.
- Przybywa osób powyżej 65 roku życia, co oznacza, że populacja obszaru LGD, podobnie jak i województwa, starzeje się. Najszybciej liczba mieszkańców w wieku senioralnym rośnie w gminie miejskiej Rypin. W ostatnich latach wzrosła ona o 25%
- Dynamicznie spada liczba osób objętych środowiskową pomocą społeczną. Od 2015 do 2020 roku liczba mieszkańców korzystających z tego rodzaju wsparcia zmniejszyła się o 888 osób.
- Średnio w gminach LGD w 2021 było zarejestrowanych 31 na 10 tysięcy mieszkańców fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Kapitał ten jest stopniowo rozwijany. Najwięcej organizacji pozarządowych działa w gminie Rogowo.
- W ostatnich latach na obszarze LGD liczba osób bezrobotnych spadła o 46%. Relatywny spadek liczby bezrobotnych jest większy niż w województwie kujawsko – pomorskim, gdzie w tym samym przedziale czasowym liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 43%.
- Mieszkańcy obszaru LGD różnią się w opiniach na temat miejsca zamieszkania. Wśród lokalnej społeczności 43% osób uważa że ich gmina jest dobrym miejscem do życia, w tym prawie co piąty mieszkaniec (18%) zdecydowanie zgadza się, że jego gmina to miejsce, gdzie może realizować swoje potrzeby. Przeciwnego zdania jest 22% badanych, a 33% nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.
- Najwyższe oceny, spośród różnych obszarów aktywności gminy, mieszkańcy przyznali tym związanym z kulturą, turystyką i rekreacją. Najwięcej negatywnych ocen uzyskały dziedziny związane z przedsiębiorczością, pozarolniczym rynkiem pracy oraz infrastrukturą drogową.
- Ponad dwie trzecie mieszkańców LGD korzystała w ostatnim czasie z obiektów i infrastruktury finansowanej ze środków unijnych, w tym 23% twierdzi, że korzysta z nich często.

- Badani uważają, że projekty poprawiające infrastrukturę są potrzebne i cieszą się dużym zainteresowaniem mieszkańców (55%). Ponad jedna trzecia respondentów nie zajęła stanowiska w tej sprawie.
- Gdyby mieszkańcy LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ sami mogli decydować o podziale środków finansowych, to przeznaczyliby je w pierwszym rzędzie na rozwój infrastruktury drogowej i rozwój rynku pracy, szczególnie poza rolnictwem. Mniejsze wsparcie otrzymałyby działania na rzecz niektórych grup defaworyzowanych (seniorzy, osoby z niepełnosprawnością i przed 25 rokiem życia)
- Zdecydowana większość mieszkańców (70%) zna Lokalną Grupę Działania, głównie z różnych urzędów, lokalnej prasy i dzięki jej działaniom.
- Biuro i pracownicy LGD zostali ocenieni bardzo wysoko. Mieszkańcy cenią zaangażowanie, kompetencje i kulturę osobistą pracowników Biura.
- Zdaniem mieszkańców nabory wniosków organizowane przez LGD w większości odpowiadały lub wpisywały się idealnie w potrzeby lokalnej społeczności.

1. Wstęp 2
2. Streszczenie najważniejszych wyników badania 3
3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji. 6
3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania 6
3.2. Zakres przedmiotowy badania 6
3.3. Kryteria ewaluacyjne 6
3.4. Pytania badawcze 7
4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania 9
5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją. 14
5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju 14
5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju 21
5.3. Funkcjonowanie LGD 30
5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju 41
6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze 45
7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje 52
8. Spis tabel i wykresów 54
9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania 57
9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami: 57
9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin: 57
9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD 58
9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD 65
9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego 75

3. Opis przedmiotu badania uwzględniający cele i zakres ewaluacji.

3.1. Cel główny i cele szczegółowe badania

Celem głównym badania jest przeprowadzenie ewaluacji zewnętrznej funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność.

Cele szczegółowe:

- Wypełnienie obowiązku przeprowadzenia ewaluacji zewnętrznej (zgodnie z Wytycznymi 5/3/2017 i 10/1/2022 MRiRW).
- Uzyskanie użytecznych informacji na temat wdrożenia LSR.
- Opracowanie rekomendacji oraz planu ich wdrożenia.
- Wykorzystanie wyników badań społecznych we wstępnej konceptualizacji kolejnej LSR

3.2. Zakres przedmiotowy badania

Realizacja LSR: stopień realizacji celów i wskaźników, stopień realizacji wybranych operacji, wykorzystania budżetu, jakość stosowanych kryteriów wyboru operacji i procedur, oddziaływanie realizacji LSR na rozwój lokalny, bariery realizacji LSR, jakość procesu partycypacji, operacji i procedur.

Działalność biura: efektywność pracy biura i organów LGD, ocena przebiegu konkursów, ocena sposobu przepływu informacji, efektywność promocji i aktywizacji lokalnej społeczności, innowacyjność, proces rozwoju pracowników, efektywność animacji i doradztwa, ochrona danych osobowych, jakość procesu archiwizacji i monitoringu.

Funkcjonowanie partnerstwa: jakość podejmowanych uchwał, skuteczność nadzoru nad biurem LGD, jakość reakcji na zmieniające się warunki, umiejętność współpracy i atmosfera pracy, skuteczność działań strategicznych, jakość współpracy regionalnej i ponadregionalnej, jakość relacji z otoczeniem i promocji.

3.3. Kryteria ewaluacyjne

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniach to: **skuteczności** bezpośrednio pozwalająca ocenić, na ile efektywne są działania w zakresie osiągania celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD. Z kryterium skuteczności powiązane jest również kryterium **użyteczności,** które rozumiane jest, jako kryterium pozwalające ocenić stopień zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, niezależnie od tego, czy były one zasygnalizowane przez cele interwencji. Zastosowane będzie także kryterium **trwałości**.

Trwałość – w przypadku tego badania – pozwoli ocenić, w jakim stopniu pozytywne efekty zrealizowanych interwencji (na poziomie celów) mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu tych projektów na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

3.4. Pytania badawcze

Zgodnie z wytycznymi nr 5/3/2017 i 10/1/2022 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowane zostały odpowiedzi na poniższe pytania badawcze zgrupowane w kategorie analityczne:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?
- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Dodatkowe pytania badawcze:

- Jak układała się współpraca z Samorządem Województwa?
- Jaka jest jakość i znaczenie funkcjonowania wojewódzkiej sieci LGD?

4. Opis metodologii wraz z opisem sposobu realizacji badania

Przeprowadzenie badania wymagało zebrania informacji pochodzących z szeregu rozproszonych źródeł, dokonania ich analizy, a następnie wypracowania rekomendacji na poziomie eksperckim. Implikuje to konieczność zastosowania w badaniu szerokiego instrumentarium metod i technik badawczych, dzięki którym możliwe było zgromadzenie kompletnego i wiarygodnego materiału badawczego dotyczącego efektów realizacji LSR. W związku z powyższym, zaplanowano realizację badania z wykorzystaniem koncepcji **triangulacji** metodologicznej.

Triangulacja to zróżnicowanie źródeł danych, metod badawczych i perspektyw badawczych, dzięki któremu możliwe jest zgromadzenie wszechstronnego materiału badawczego i poddanie go kompleksowej analizie i ocenie. Triangulacja została zastosowana odnośnie do:

- źródeł danych: przeanalizowane zostały zarówno dokumenty zastane różnego typu, jak i dane pochodzące ze wcześniejszych badań; zostały one uzupełnione danymi pierwotnymi;
- metod badawczych: łączenie różnych metod badawczych w badaniu tych samych zagadnień, co pozwoliło na uchwycenie różnych aspektów badanego przedmiotu; podejście to pozwoliło też wykorzystać mocne strony każdej metody przy wzajemnej ograniczeniu ich słabości;
- perspektyw badawczych: ewaluacja została przeprowadzona przez pracowników biura LGD oraz przez zewnętrznych doświadczonych badaczy, co pozwoliło uzyskać bogatszy i bardziej wiarygodny obraz badanych zagadnień.
  Poza tym zastosowany został partycypacyjny model badania, którego ideą jest jak najszersze zaangażowanie społeczności, zarówno na etapie przygotowania badania, jego realizacji, jak i wnioskowania i rekomendacji.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego i podmiotowego badania niezbędne było zastosowanie holistycznego podejścia do metod i technik badawczych. W każdym z zamierzeń badawczych: realizacji strategii, działaniu LGD oraz funkcjonowaniu biura zastosowane zostały cztery metody lub techniki badawcze:

Badanie źródeł zastanych (desk research)

To metoda zbierania, analizy i interpretacji danych wytworzonych niezależnie od działań badawczych prowadzonych w czasie ewaluacji. Często nazywa się ją analizą danych wtórnych. Dane te można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne. Pierwsze z nich znaleźć można w dokumentacji własnej instytucji. Nie zawsze odpowiadają bezpośrednio na pytania badawcze ale w znaczącym zakresie pozwalają na poznanie kontekstu funkcjonowania LGD.

Z kolei dane zewnętrzne, dane wtórne to efekty działalności innych instytucji w dziedzinie pozyskiwania informacji. Dzięki rozwojowi Internetu dostęp do tych zasobów jest obecnie niezwykle łatwy i trudności należy szukać nie w ilości danych, ale ich segregacji. Potrzebne informacje można pozyskiwać od instytucji państwowych powołanych do zbierania informacji. Serwis internetowy GUS zawiera nieprzebrane ilości danych o funkcjonowaniu gospodarki, instytucji, firm i organizacji. **Bank Danych Lokalnych**, który jest największym w Polsce uporządkowanym zbiorem informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska, opisującym województwa, powiaty oraz gminy jako podmioty systemu organizacji społecznej i administracyjnej państwa, a także regiony i podregiony stanowiące elementy nomenklatury jednostek terytorialnych. Jednakże w wielu przypadkach dane ze źródeł zastanych są niewystarczające, zbyt powierzchowne, zbyt ogólne lub nieaktualne, by na nich poprzestać, dlatego zwykle potrzebne są działania dla pozyskania danych pierwotnych.

Źródła danych zastanych wykorzystywanych w ewaluacji LGD

- dane statystyczne
- dane urzędowe
- dane gromadzone na portalach społecznościowych
- dane zastane w Lokalnej Grupie Działania
- dane ankiet doradztwa i ankiet oceny szkolenia
- dane realizacji planu komunikacji
- dane z ankiet zadowolenia mieszkańców, rozpoznawalności LGD i funkcjonowania LGD systematycznie gromadzone przez biuro LGD

Ankiety metodą CAWI

Najpopularniejszą metodą pozyskiwania danych pierwotnych są badania kwestionariuszowe. Polegają one na zadawaniu pytań pojedynczym osobom, ale w perspektywie zainteresowań znajdują się zagregowane dane ogólne dla wszystkich badanych. Pierwszym etapem tego typu badań jest sformułowanie pytań. Proces ten polega na postawieniu pytań ogólnych, zazwyczaj na etapie konceptualizacji badań. Z nich z kolei wyprowadzamy pytania szczegółowe. Odbywa się to poprzez identyfikację wskaźników, które będą nas informować o występowaniu i nasileniu zjawiska. W przypadku ewaluacji zewnętrznej prowadzonej zgodnie z wytycznymi MRiRW nr 5/3/2017 i 10/1/2022 zakres pytań został wstępnie określony w załącznikach do podręcznika ewaluacji. Niemniej z uwagi na pewne niedociągnięcia dokumentu część pytań została poprawiona i zmodyfikowana. Ponadto jak wskazano we wstępie Podręcznika ma on charakter pomocniczy nie obowiązkowy w stosunku do Wytycznych MRiRW.

Badania ankietowe były prowadzone techniką CAWI (Computer Assisted Web Interview). To badanie ankietowe przeprowadzane w Internecie. Opracowane narzędzie badawcze (kwestionariusz ankiety) wprowadzane jest do komputera w formie umożliwiającej wypełnienie ankiety na stronie internetowej użytkownika. Badania tego typu są stosunkowo

tanie, nie wymagają również zaangażowania wielu realizatorów. Współczesne narzędzia umożliwiają tworzenie skomplikowanych i atrakcyjnych ankiet. Można dopasować je w wymiarze graficznym i estetycznym. Dobór próby jest możliwy dwiema metodami. Ankietę można wysłać pod określone adresy mailowe, co w pewnym stopniu jest odpowiednikiem ankiety pocztowej wraz z jej zaletami i wadami. Innym sposobem jest zamieszczenie jej na stronie internetowej lub jako „wyskakujące okienko". Metoda ta uniemożliwia kontrolę nad doborem próby, który jest faktycznie doborem przypadkowym, dodatkowo obarczonym błędem struktury społecznej i demograficznej użytkowników Internetu.

W badaniach ewaluacyjnych zastosowano obydwie techniki w zależności od badanych grup.

- Grupa nr 1: wnioskodawcy i beneficjenci.

Z tego względu, że dostępne są dane kontaktowe do tych osób możliwe było wykorzystanie aplikacji wysyłającej unikalne linki do ankiety internetowej na zdefiniowane wcześniej adresy mailowe. W tym przypadku nie obliczano minimalnej liczebności próby gdyż traktowano to badanie jako masowe, z założeniem przebadania całej populacji.

Łącznie przebadano 58 osób.

- Grupa nr 2: członkowie LGD, w tym członkowie Rady, Zarząd i pracownicy

Ankieta kierowana do tej grupy miała charakter ekspercki. Pytania dotyczyły w większym stopniu oceny jakości podejmowanych działań, a niektóre były pytaniami predykcyjnymi. Podobnie jak w przypadku grupy wnioskodawców w przypadku spójnej i zamkniętej listy nie dokonywano doboru próby ale ankietę skierowano do wszystkich osób z grupy badawczej.

Łącznie przebadano 9 osób.

- Grupa nr 3: mieszkańcy obszaru LSR.

Pozyskanie opinii reprezentatywnej grupy mieszkańców nie jest możliwe w ramach zasobów, którymi dysponuje Zleceniodawca, dlatego opracowano procedurę zbliżoną do takiej, która pozwoli na identyfikację podglądów i opinii mieszkańców poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa.

Linki do ankiet zostały rozesłane (przy wsparciu pracowników Biura LGD) do gmin partnerskich z prośbą o wstawienie linku na stronę internetową gminy. Dzięki temu zabiegowi pozyskane zostały dane z poszczególnych gmin odpowiadających obszarowi LSR.

Łącznie przeprowadzono 500 ankiet. Z uwagi na charakter badań CAWI dokonano weryfikacji braków danych i do dalszej analizy przeznaczono 138 ankiet.

Wykres 1. *Procent ankiet z poszczególnych gmin*

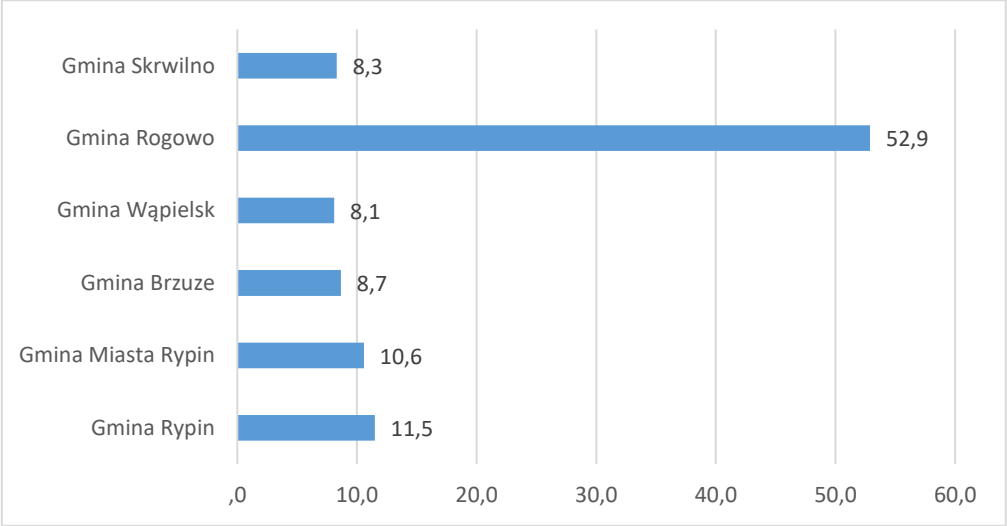

Źródło: badania własne

Wywiady pogłębione (IDI i TDI)

To technika badań jakościowych, w której badacz prowadzi rozmowę z respondentem. Nie jest to jednak zwykła rozmowa, ale opiera się ona na przygotowanym wcześniej scenariuszu. Dokument ten nie musi zawierać konkretnych pytań, lecz wytyczne, jakie tematy rozmowy należy podjąć. Wywiad ma strukturę swobodną, mniejsze znaczenie ma kolejność zadawanych pytań a większe uzyskanie określonych informacji. Tematy są eksplorowane bardzo dogłębnie, prowadzący wywiad dopytuje i stara się zrozumieć, nie tylko fakty, ale motywy zachowania badanego. Zasadniczą rolę w badaniu odgrywają umiejętności i doświadczenie osoby prowadzącej wywiad. Ponieważ wywiady pogłębione są rozmową sam na sam z respondentem, prowadzący musi zdobyć jego zaufanie, by uzyskać czasami bardzo osobiste informacje. Wywiady indywidualne stosuje się gdy zachodzi potrzeba eksploracji pola zainteresowań, przygotowania do konstruowania narzędzi jakościowych lub do interpretacji trudnych do wyjaśnienia wyników badań ilościowych. Wywiady prowadzone były metodą TDI (telefoniczny wywiad pogłębiony) przede wszystkim ze względu na oczekiwania respondentów oraz krótki czas na realizację tego zadania.

Wywiady prowadzono z następującymi osobami:

- 2 wywiady z członkami Rady
- 3 wywiady z wnioskodawcami realizującymi projekty
- 3 wywiady z wnioskodawcami, których projekty nie są realizowane
- Wywiad z wiceprezesem
- Wywiady z przedstawicielami gmin (po 1 z gminy)

Zogniskowany Wywiad Grupowy (FGI fokus)

Tym różni się od wywiadu indywidualnego, że prowadzący badanie, nazywany moderatorem, przepytuje jednocześnie grupę kilku osób. Zazwyczaj grupy fokusowe mają liczebność od 8 do 12 osób, lecz w specyficznych przypadkach może być ich mniej lub więcej. Ważną cechą grupy jest jej homogeniczność - powinno się unikać zróżnicowania grup ze względu na płeć, wiek, status społeczny czy różnice intelektualne. Wynika to z zasadniczego celu prowadzenia badań tą metodą, czyli wewnętrznej dyskusji grupowej i interakcji w grupie. Dzięki tej metodzie można w tym samym czasie zdobyć informacje od kilku osób, pogłębiając ją dodatkowo o spostrzeżenia dotyczące dyskusji pomiędzy uczestnikami.

Wywiady tą metodą charakteryzują się większym skomplikowaniem organizacyjnym. Wymagane jest zebranie odpowiedniej grupy osób w jednym miejscu o jednym czasie. Często na spotkanie zaprasza się więcej osób i prowadzi się selekcję tych, którzy lepiej pasują do profilu grupy i dają większą rękojmię udzielania informacji i wymiany zdań. Wywiady grupowe, z uwagi na dyskusję wielu osób, muszą być rejestrowane co umożliwia późniejsze zidentyfikowanie, jak kształtowała się rozmowa, która osoba wypowiadała dane poglądy i jak te poglądy zmieniały się w trakcie dyskusji. Zogniskowane wywiady grupowe realizuje się w specjalnych pomieszczeniach zwanych fokusowniami, które są wyposażone w weneckie lustra umożliwiające zleceniodawcy obserwację wywiadu. W miejscowościach, gdzie nie ma fokusowni stosuje się technikę wywiadów naturalnych.

Wywiad prowadzono w grupie pracowników biura LGD, członków Zarządu, członków Rady wnioskodawców oraz członków Partnerstwa.

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI) prowadzony w ramach ewaluacji pozwala pozyskać informacje w skumulowany sposób. Dodatkowo wartość pozyskanych informacji wzmocniona jest poprzez odpowiednie wykorzystanie procesów grupowych.

5. Opis wyników badania wraz z ich interpretacją.

5.1. Charakterystyka obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

Obszar funkcjonowania partnerstwa działającego jako „Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" obejmuje powiat rypiński – Ziemia Dobrzyńska – w województwie kujawsko-pomorskim, w którego skład wchodzi 6 jednostek samorządu terytorialnego: 1 gmina miejska Rypin oraz 5 gmin wiejskich: Brzuze, Rogowo, Rypin, Skrwilno, Wąpielsk. Obszar jest spójny przestrzennie w rozumieniu kontekstu geograficznego, gdyż każda para gmin pozostaje w bezpośrednim lub przynajmniej w dalszym sąsiedztwie, tworząc zwarty geograficznie obszar (na podstawie LSR).

Mapa obszaru LGD (Wikipedia)

W 2021 roku na terenie „Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" mieszkało o ponad 1000 osób mniej niż w 2015, co stanowi spadek liczby mieszkańców o 3%. Najszybsze tempo spadku notuje gmina miejska Rypin (5% mniej w stosunku do roku 2015), najwolniejsze zaś gmina wiejska Rypin (mniej niż 1%)

Tabela 1. *Ludność ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	2086210	2083927	2082944	2077775	2072373	2061942	0
Rypin (gmina miejska)	16629	16469	16482	16354	16130	15999	15820

Rypin (gmina wiejska)	7496	7553	7503	7487	7492	7533	7486
Brzuze	5360	5360	5343	5322	5287	5284	5248
Rogowo	4810	4810	4763	4751	4765	4770	4741
Skrwilno	6034	5973	5950	5909	5845	5851	5774
Wąpielsk	4055	4054	3988	4003	3967	3953	3912
Suma dla gmin LGD	44384	44219	44029	43826	43486	43390	42981

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na demograficzny obraz regionu, w którym działa LGD składa się nie tylko liczba ludności, rozumiana jako suma narodzin i zgonów, ale także przemieszczanie się mieszkańców w ruchu wewnętrznym, czyli w obrębie regionu oraz zewnętrznym – wyjazdy i przyjazdy z i do kraju. Gminy LGD charakteryzują się ujemnym saldem, co oznacza, że więcej mieszkańców wyjechało z nich niż przyjechało. Za wyjątkiem gminy wiejskiej Rypin, której ludność w ostatnich latach powiększyła się w wyniku migracji o 75 osób, reszta gmin notuje ujemne saldo, największe gmina miejska Rypin, skąd w ostatnich latach wyjechało prawie 500 osób. W roku 2019 wyemigrowało najwięcej (130) mieszkańców tej gminy.

Tabela 2. *Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	0	-1622	-1304	-2463	-2666	-2018	-
Rypin (gmina miejska)	0	-83	-91	-91	-130	-83	-74
Rypin (gmina wiejska)	0	4	25	-49	34	-7	12
Brzuze	0	-23	14	4	-20	1	-2
Rogowo	0	-20	-42	-9	-30	0	-4
Skrwilno	0	-53	-36	-33	-47	-4	0
Wąpielsk	0	-21	-50	-18	-19	-5	-20
Średnia dla gmin LGD	0	-33	-30	-33	-35	-16	-15

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Średnio 60% mieszkańców obszaru LGD jest w wieku produkcyjnym. Liczba ta jest porównywalna do odsetka osób w tym przedziale w wiekowym w całym województwie, jeśliby porównywać dane z 2020 roku. Gmina Skrwilno ma najwyższy odsetek osób w wieku produkcyjnym, zaś gmina miejska Rypin najniższy.

Wykres 2. *Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem.*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	62,7	62,2	61,5	60,9	60,4	59,9	-
Rypin (gmina miejska)	63,1	62,2	61,1	60,2	59,4	59	58,5
Rypin (gmina wiejska)	62,4	62,3	62,5	62,4	61,9	61,5	61,7
Brzuze	61,7	61,3	60,9	60,4	59,8	59,6	59,4

Rogowo	61,6	61,6	61,1	60,9	59,7	59,5	59,2
Skrwilno	61,8	61,9	61,7	61,9	61,8	61,7	61,7
Wąpielsk	61,6	61,4	61,4	61	61,3	61	60,9
Średnia dla gmin LGD	62,0	61,8	61,5	79,5	60,7	60,4	60,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W ciągu ostatnich lat wzrosła liczba mieszkańców w wieku senioralnym. Najszybsze tempo starzenia się społeczności występuje w gminie miejskiej Rypin. Tam liczba osób powyżej 65 roku życia wzrosła o 25%. Stosunkowo wolniej starzeje się gmina wiejska Rypin, gdzie w ciągu ostatnich sześciu lat przybyło tylko 5% seniorów.

Tabela 3. *Wskaźnik obciążenia demograficznego*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	15,3	15,9	16,5	17,1	17,7	18,3	-
Rypin (gmina miejska)	14,4	15,4	16,1	16,9	17,8	18,5	19,2
Rypin (gmina wiejska)	14,1	14,1	14	14,3	14,6	15	14,9
Brzuze	15,1	15,8	16,1	16,5	17,3	17,6	18,2
Rogowo	14,4	14,6	15	15	15,7	16,1	16,3
Skrwilno	15,7	16	16,3	16,6	17,2	17,4	17,9
Wąpielsk	15,4	15,9	16,2	16,4	17	17,2	17,6
Średnia dla gmin LGD	14,9	15,3	15,6	13,7	16,6	17,0	17,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Wzrastają wydatki, które gminy przeznaczają na jednego mieszkańca, co jest wskaźnikiem bogacenia się budżetów. W roku 2020 gminy na jednego mieszkańca wydawały średnio 1654,9 zł, co stanowiło wzrost wydatków o 40% w porównaniu z rokiem 2015. O 61% wzrosły nakłady w przeliczeniu na jednego mieszkańca w gminie Wąpielsk i to jest największy wzrost w gminach należących do LGD.

Tabela 4. *Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotówkach)*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	1085,6	1126,2	1289,7	1506,4	1535,5	1604,1	-
Rypin (gmina miejska)	1042,6	1097,8	1217,2	1566,1	1450,6	1431,9	-
Rypin (gmina wiejska)	995,7	1092,3	1262,2	1470,8	1509,7	1675,9	-
Brzuze	927,3	1011,2	1092,4	1335,0	1285,1	1613,9	-
Rogowo	1132,9	1275,7	1369,6	1684,5	1720,4	1507,4	-
Skrwilno	1074,5	1169,0	1546,8	1550,1	1551,4	1464,1	-
Wąpielsk	880,4	1162,2	1545,2	1789,2	1364,4	2236,2	-
Średnia dla gmin LGD	1008,9	1134,7	1338,9	1566,0	1480,3	1654,9	-

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

W latach 2015 – 2020 znacząco zmniejszyła się liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W roku 2020 w przeliczeniu na 10 tyś. mieszkańców na obszarze LGD było 1296 osób objętych tego rodzaju wsparciem, co stanowi grupę o 888 osób mniejszą niż w roku 2015. Najwięcej beneficjentów środowiskowej pomocy w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców żyje w gminie Rogowo (1761), najmniej w gminie miejskiej Rypin (931).

Tabela 5. *Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	966	883	802	723	659	596	-
Rypin (gmina miejska)	1231	1192	1082	990	988	931	-
Rypin (gmina wiejska)	2650	2565	2304	1978	1715	1073	-
Brzuze	2016	1816	1793	1844	1407	1462	-
Rogowo	3511	3074	2429	2260	2115	1761	-
Skrwilno	1880	1701	1556	1525	1419	1168	-
Wąpielsk	1816	1799	1762	1582	1529	1382	-
Średnia dla gmin LGD	2184	2025	1821	1455	1529	1296	-

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Mamy do czynienia z tendencją wzrostową, jeśli chodzi o liczbę podmiotów gospodarki narodowej. Jest to zjawisko podobne do tego na skalę wojewódzką, gdzie w ciągu ostatnich lat liczba pomiotów gospodarki narodowej wrosła o 8%. W 2021 roku na terenie LGD było średnio 625 takich podmiotów w każdej z gmin, co stanowi wzrost o 10% względem roku 2015.

Tabela 6. *Podmioty gospodarki narodowej ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	193470	194099	195717	197657	203548	209750	0
Rypin (gmina miejska)	1854	1823	1811	1800	1812	1852	1855
Rypin (gmina wiejska)	399	403	422	462	506	530	546
Brzuze	292	291	296	310	323	344	346
Rogowo	293	303	300	324	326	329	335
Skrwilno	343	333	341	356	375	399	419
Wąpielsk	191	207	199	209	237	243	250
Średnia dla gmin LGD	562	560	562	494	511	528	536

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie działania LGD obserwujemy zwiększanie się liczby podmiotów wpisanych do systemu REGON . W roku 2021 było ich 772 na 10 tyś. ludności, co stanowi wzrost o 17% względem roku 2015. Najwięcej podmiotów wpisanych do systemu REGON jest w gminie miejskiej Rypin (729). Ponad 700 podmiotów zarejestrowano w gminie Skrwilno oraz Rogowo.

Tabela 7. *Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	927	931	940	951	982	1017	-
Rypin (gmina miejska)	1115	1107	1099	1101	1123	1158	1173
Rypin (gmina wiejska)	532	534	562	617	675	704	729
Brzuze	545	543	554	582	611	651	659
Rogowo	609	630	630	682	684	690	707
Skrwilno	568	558	573	602	642	682	726
Wąpielsk	471	511	499	522	597	615	639
Średnia dla gmin LGD	640	647	653	587	619	643	772

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

O tym, czy dany region rozwija się w obszarze przedsiębiorczości świadczy, między innymi, liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tyś. mieszkańców. Możemy zaobserwować zróżnicowanie tej sytuacji pomiędzy poszczególnymi gminami. W niektórych gminach, po etapie wzrastania do 2018 roku, liczba takich podmiotów się zmniejsza (gmina miejska Rypin, Brzuze, Rogowo), w pozostałych wskaźnik ten rośnie.

Tabela 8. *Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	131	124	129	148	143	127	-
Rypin (gmina miejska)	122	106	114	118	126	110	103
Rypin (gmina wiejska)	86	91	83	130	155	106	89
Brzuze	73	58	80	137	95	95	55
Rogowo	84	111	76	159	112	99	75
Skrwilno	91	95	93	123	114	103	115
Wąpielsk	84	121	53	139	160	50	88
Średnia dla gmin LGD	90	97	83	116	111	82	88

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Organizacje pozarządowe wchodzą w skład kapitału społecznego na danym terenie. Na obszarze działania LGD kapitał ten stopniowo jest rozwijany. W 2020 roku na terenie gmin działały 22 organizacje na 10 tyś. mieszkańców. Za wyjątkiem gminy Brzuze, pozostałe odnotowują zwiększenie liczby fundacji i stowarzyszeń. Najwięcej tego typu organizacji funkcjonuje w gminie Rogowo (31 na 10 tyś. mieszkańców), najwięcej zaś w ciągu ostatnich lat przybyło w gminie wiejskiej Rypin (wzrost o 40%).

Tabela 9. *Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	31	32	34	33	34	35	-
Rypin (gmina miejska)	24	26	27	26	27	28	28
Rypin (gmina wiejska)	12	12	13	17	19	20	20
Brzuze	22	22	22	21	21	21	21
Rogowo	27	27	29	29	29	31	32
Skrwilno	22	22	24	24	26	26	28
Wąpielsk	17	15	15	15	18	20	20
Średnia dla gmin LGD	21	21	22	19	21	22	25

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na terenie funkcjonowania LGD brak jest rozwiniętej infrastruktury kulturalnej. Tylko w gminie miejskiej Rypin funkcjonuje tego typu placówka. Być może jest to rezultat małego zapotrzebowania. Można też rozważyć, czy zwiększenie liczby ośrodków kultury nie wpłynęłoby znacząco na integrację lokalnej społeczności oraz aktywizację niektórych grup.

Tabela 10. *Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	221	215	228	210	226	218	1
Rypin (gmina miejska)	1	1	1	1	1	1	1
Rypin (gmina wiejska)	0	0	0	0	0	0	0
Brzuze	0	0	0	0	0	0	0
Rogowo	0	0	0	0	0	0	0
Skrwilno	0	0	0	0	0	0	1
Wąpielsk	0	0	0	0	0	0	0
Średnia dla gmin LGD	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Na przestrzeni ostatnich lat sukcesywnie zmniejsza się liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne. W 2020 roku nastąpiło zahamowanie i odwrócenie tego trendu, najprawdopodobniej z powodu sytuacji związanej z pandemią. Natomiast w kolejnym roku liczba osób bezrobotnych ponownie zaczęła się zmniejszać. Najbardziej dynamicznym tempem spadku osób bez pracy charakteryzuje się gmina Rogowo, gdzie od 2015 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o 53%

Tabela 11. *Bezrobotni zarejestrowani ogółem*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	107255	98522	81543	72655	64060	73482	-
Rypin (gmina miejska)	964	889	775	769	668	676	554
Rypin (gmina wiejska)	415	370	301	285	214	251	223

Brzuze	355	318	263	233	204	219	181
Rogowo	293	242	197	204	165	179	138
Skrwilno	364	310	245	240	207	224	195
Wąpielsk	256	222	198	165	158	166	153
Średnia dla gmin LGD	441,2	391,8	329,8	316,0	230,9	245,0	240,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, to także maleje w dość szybkim tempie. W roku 2015 wynosił on średnio w gminach 10 osób bezrobotnych a w roku 2021 ponad 5, czyli zmniejszył się o niemal 50%.Najbardziej widoczny procentowy spadek bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym widoczny jest również w gminie Rogowo (ponad 50%).

Tabela 12. *Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach).*

Nazwa gminy	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
KUJAWSKO-POMORSKIE	8,2	7,6	6,4	5,7	5,1	6	-
Rypin (gmina miejska)	9,2	8,7	7,7	7,8	7	7,2	6
Rypin (gmina wiejska)	8,9	7,9	6,4	6,1	4,6	5,4	4,8
Brzuze	10,7	9,7	8,1	7,3	6,4	7	5,8
Rogowo	9,9	8,2	6,8	7,1	5,8	6,3	4,9
Skrwilno	9,8	8,4	6,7	6,6	5,7	6,2	5,5
Wąpielsk	10,2	8,9	8,1	6,8	6,5	6,9	6,4
Średnia dla gmin LGD	9,8	8,6	7,3	6,0	5,1	5,6	5,6

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych

5.2. Opinie i potrzeby mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju

Mieszkańcy obszaru Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ różnią się oceną swojego miejsca zamieszkania. Większość osób, które zajęły określone stanowisko w sprawie oceny swojego miejsca zamieszkania pod względem możliwości realizacji podstawowych potrzeb jest zdania, że ich gmina jest dobrym miejscem do życia (43%). Co piąty mieszkaniec nie zgadza się z tym twierdzeniem, a spora grupa (33%) nie zajęła jednoznacznego stanowiska.

Wykres 3. *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?*

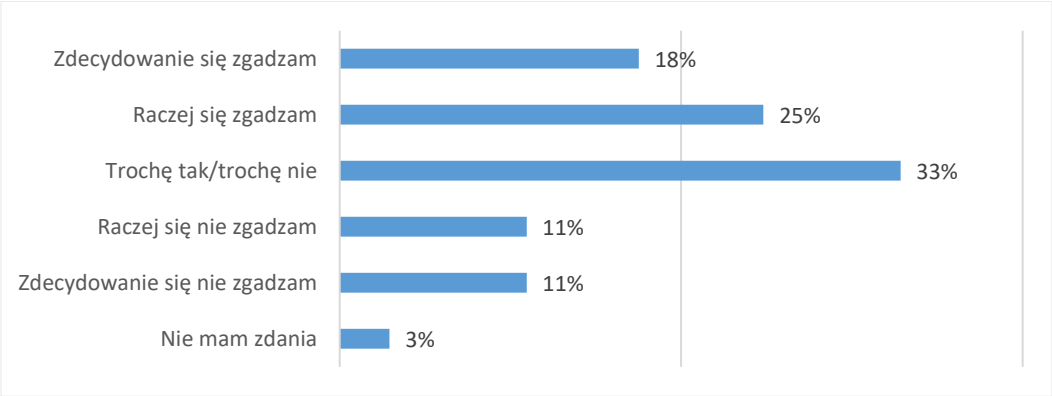

Źródło: badania własne

Ponad połowa mieszkańców obszaru SLGD dostrzega poprawę warunków w miejscu swojego zamieszkania w ostatnich kilku latach. Częściej niż co piąta osoba uważa, że nie zaszły w tym czasie pozytywne zmiany (26%). Podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania, znaczna część udzielających odpowiedzi nie wypowiedziała się w tej kwestii w jednoznaczny sposób. (21%).

Wykres 4. *W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?*

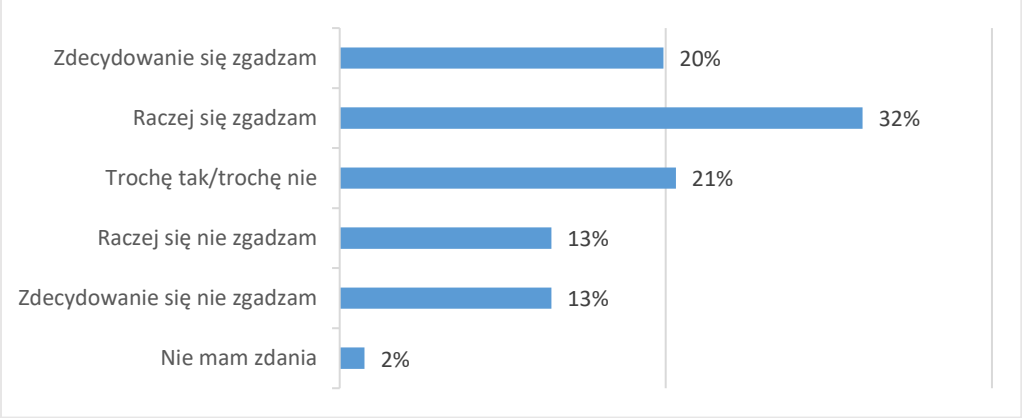

Źródło: badania własne

Poproszono mieszkańców, by ocenili swoją gminę w kilkunastu wymiarach. Najwięcej pozytywnych wskazań otrzymały obszary związane kulturą, turystyką i rekreacją, najmniej zaś z przedsiębiorczością, możliwością pracy poza rolnictwem oraz infrastrukturą drogową. Ten ostatni obszar został też najczęściej zdecydowanie negatywnie oceniany. Liczne głosy negatywne otrzymało partnerstwo na rzecz rozwoju gminy.

Wykres 5. *Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:*

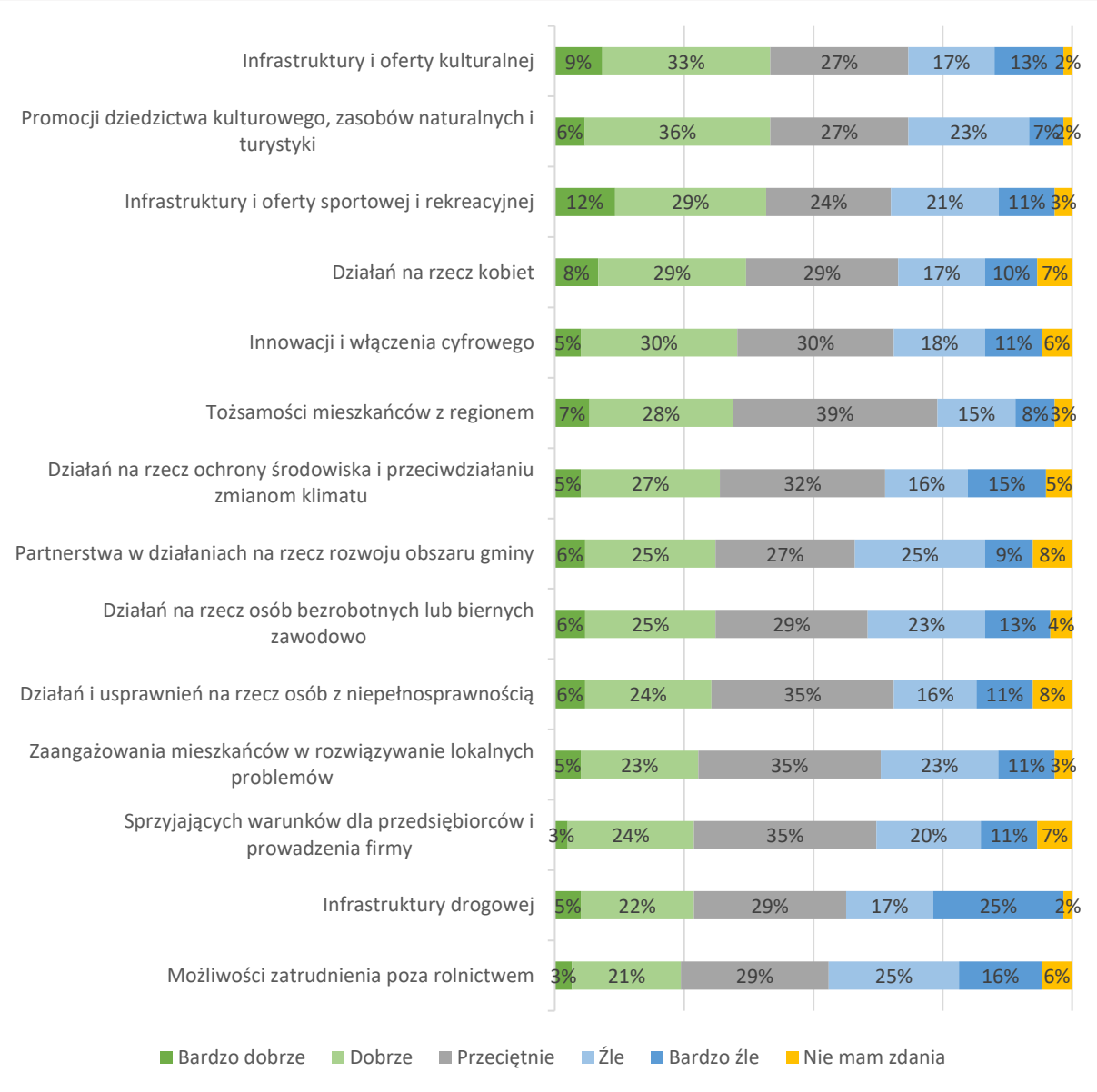

Źródło: badania własne

Osoby, które wzięły udział w badaniu ustosunkowały się do twierdzeń dotyczących ich funkcjonowania w życiu gminy. Zdecydowana większość osób deklaruje, że bierze udział w różnego rodzaju wydarzeniach organizowanych w gminie (77%). Mieszkańcy znają historię swojej miejscowości (73%) oraz wiedzą, gdzie znajdują się najważniejsze atrakcje turystyczne (70%). Natomiast na terenie gmin, w których żyją osoby badane nie ma dobrych warunków dla przedsiębiorców, co nie sprzyja zakładaniu firm oraz rozwojowi zawodowemu.

Wykres 6. *Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:*

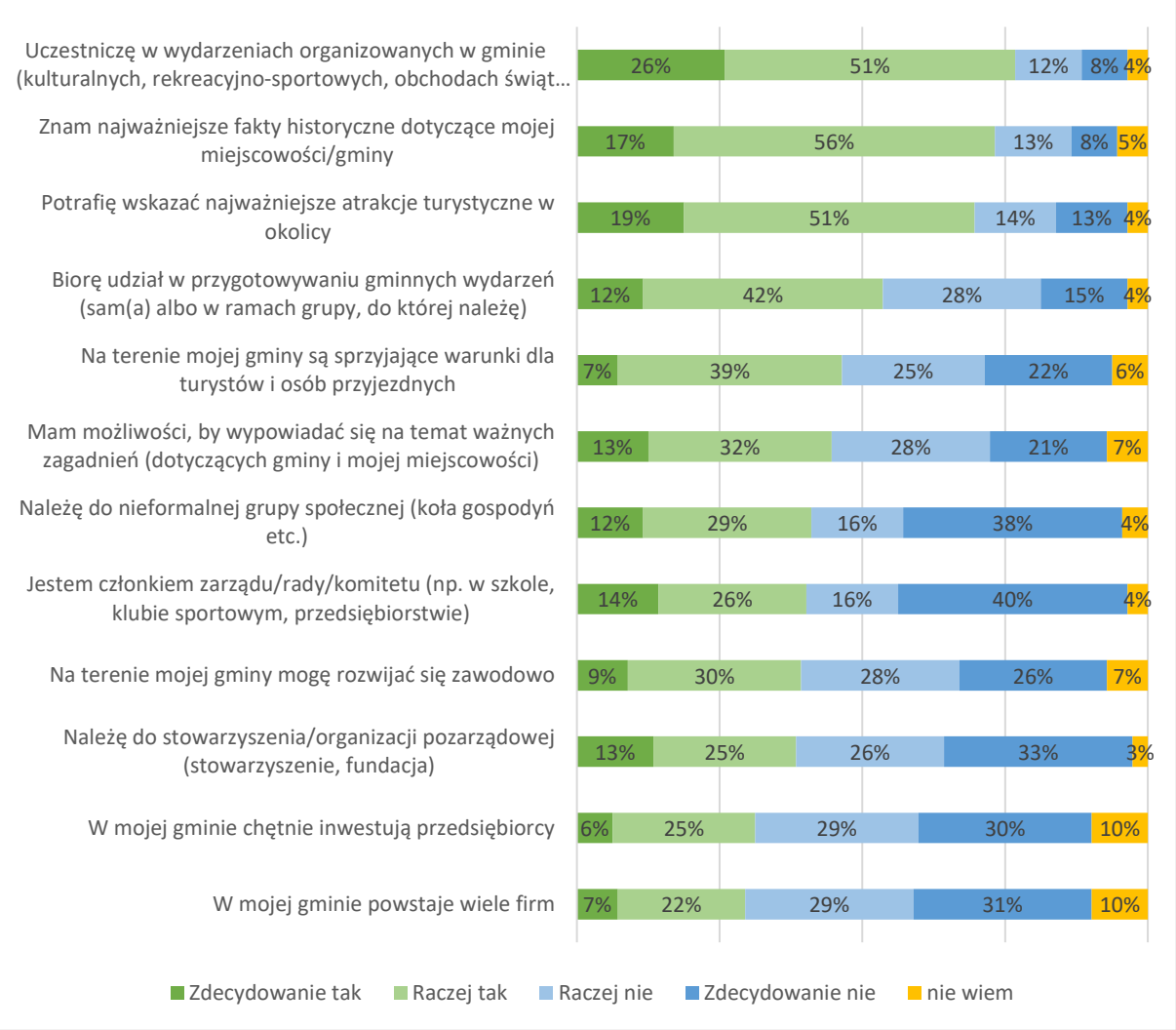

Źródło: badania własne

Podobnie jak w pytaniu o możliwość realizacji podstawowych potrzeb na terenie swojej gminy, także w przypadku zadowolenia z życia w niej jedna trzecia osób prezentuje ambiwalentne, niejednoznaczne stanowisko. Zadowolonych z warunków życia jest 42% mieszkańców.

Wykres 7. *Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?*

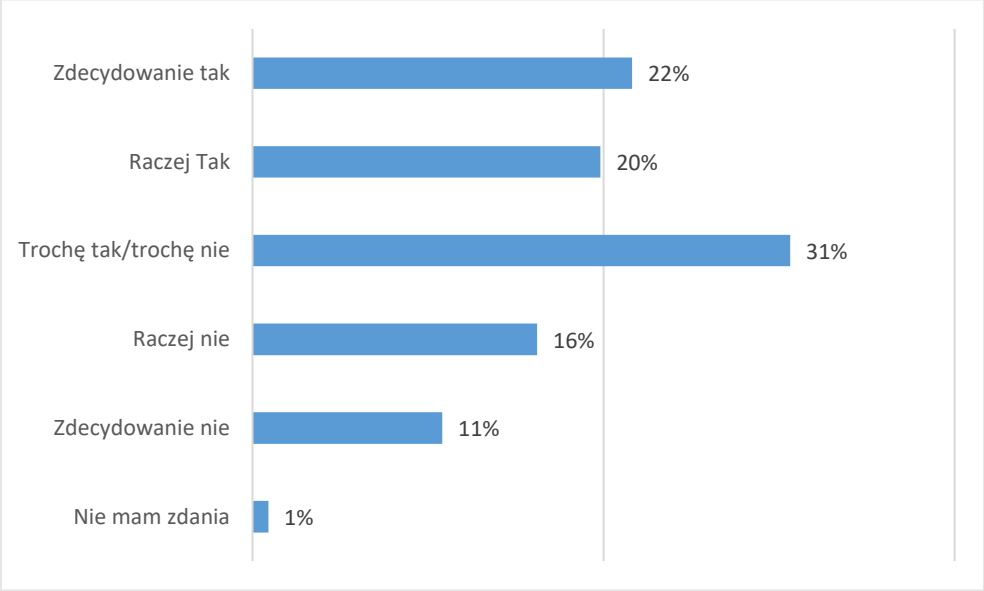

Źródło: badania własne

Mieszkańcy nie prezentują jednoznacznie pozytywnego stanowiska ze swojego życia w gminie, co znajduje potwierdzenie w odpowiedziach na pytanie dotyczące możliwości wyprowadzki. Połowa respondentów bierze pod uwagę taką możliwość. Głównym powodem jest brak perspektyw zawodowych oraz brak dostępu do instytucji kultury.

Wykres 8. *Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?*

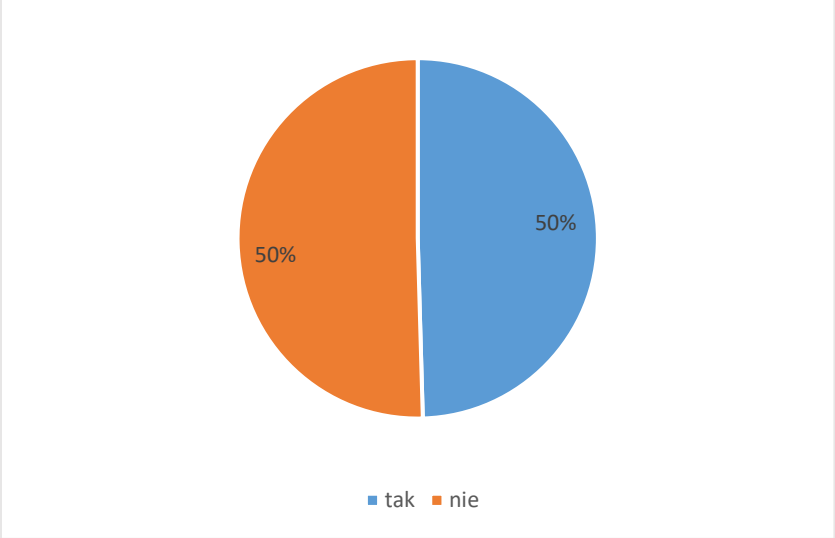

Źródło: badania własne

Wykres 9. *Jakie są powody?*

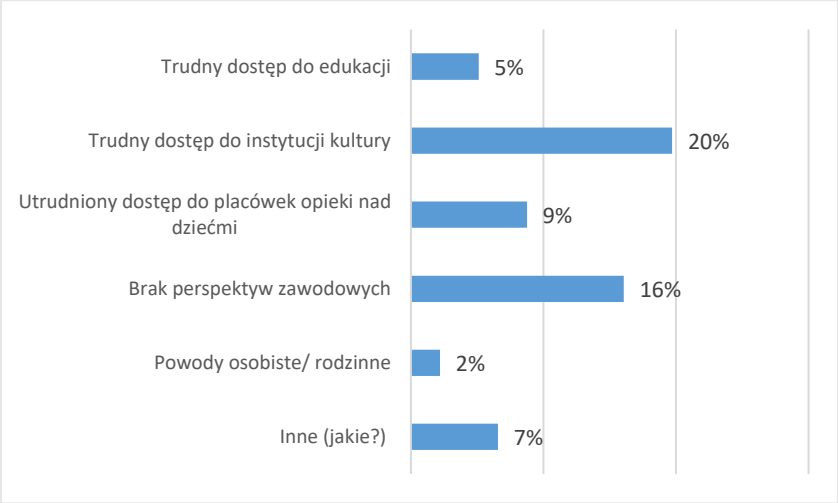

Źródło: badania własne

Mieszkańcy obszaru LGD potwierdzają, że od 2016 roku w gminach, gdzie mieszkają, realizowane były projekty w oparciu o fundusze unijne (88%). Ponad jedna trzecia osób nie wie dokładnie ile ich było, ale 38% jest zdania, że ponad 10. Co dziesiąta osoba wie o pięciu lub mniej projektach, a nieco więcej o żadnym.

Wykres 10. *Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych?*

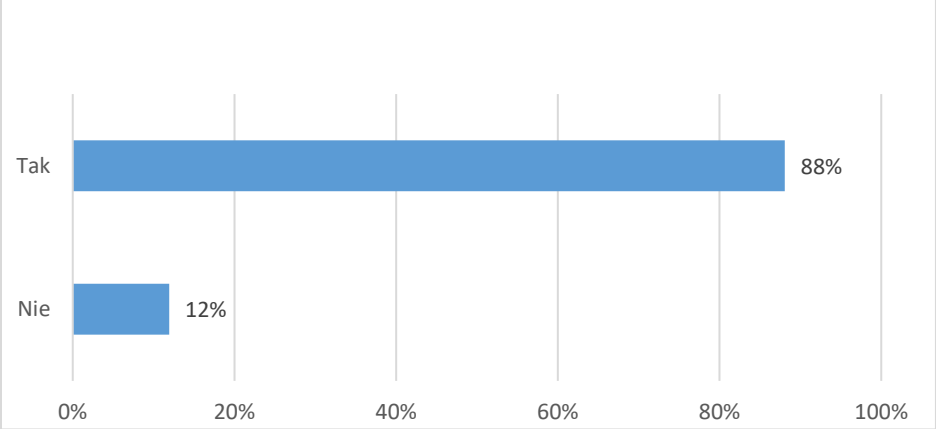

Źródło: badania własne

Wykres 11. *Ile projektów zrealizowano?*

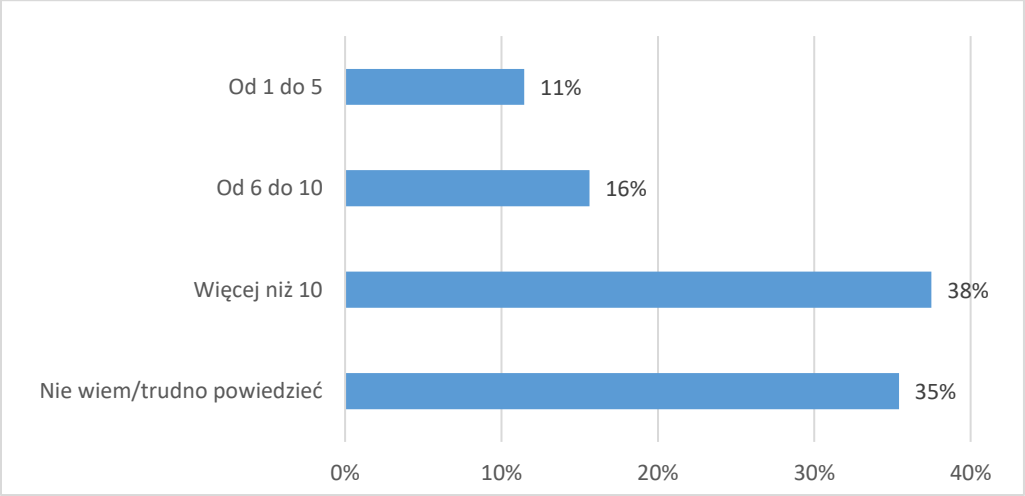

Źródło: badania własne

Projekty, które były realizowane, zdaniem ponad połowy osób mieszkających na obszarze działania Stowarzyszenie LGD przyczyniły się do poprawy warunków życia w gminie. Co dziesiąty badany nie dostrzega pozytywnego wpływu inicjatyw realizowanych ze środków unijnych, a jedna trzecia osób ma trudności z oceną ich wpływu.

Wykres 12. *Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?*

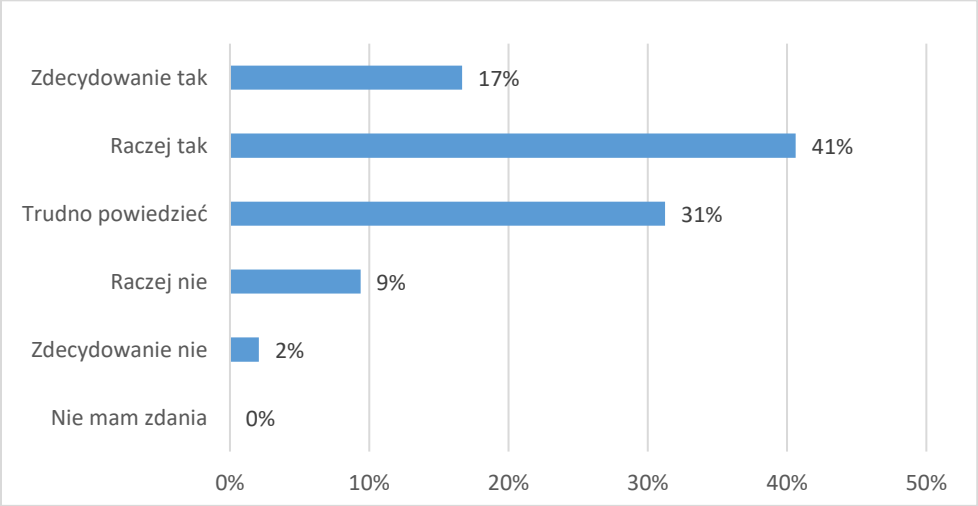

Źródło: badania własne

Ponad dwie trzecie mieszkańców skorzystało z obiektów finansowanych ze środków unijnych (69%), ponad jedna piąta przyznaje, że korzystała z nich często. Częściej niż co dziesiąta osoba nie była ich beneficjentem.

Wykres 13. *Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?*

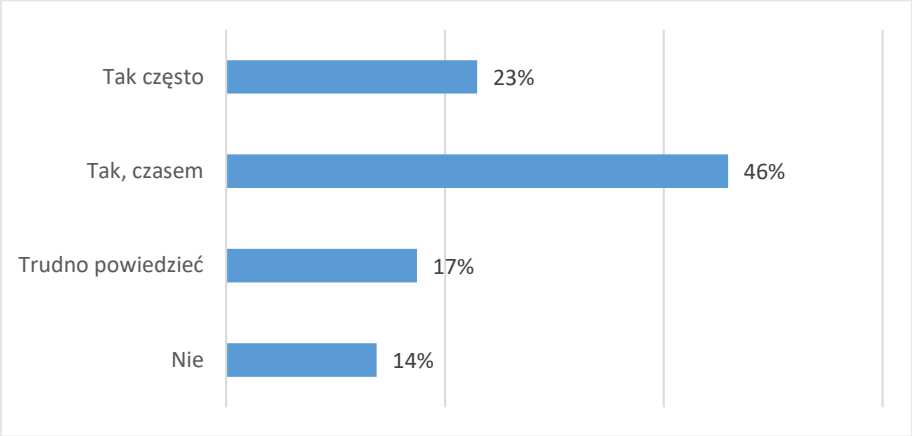

Źródło: badania własne

Ponad jedna trzecia mieszkańców nie wie, czy projekty dotyczące poprawy infrastruktury budzą zainteresowanie lokalnej społeczności, natomiast połowa uważa, że wzbudzają ciekawość i zainteresowanie.

Wykres 14. *Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*

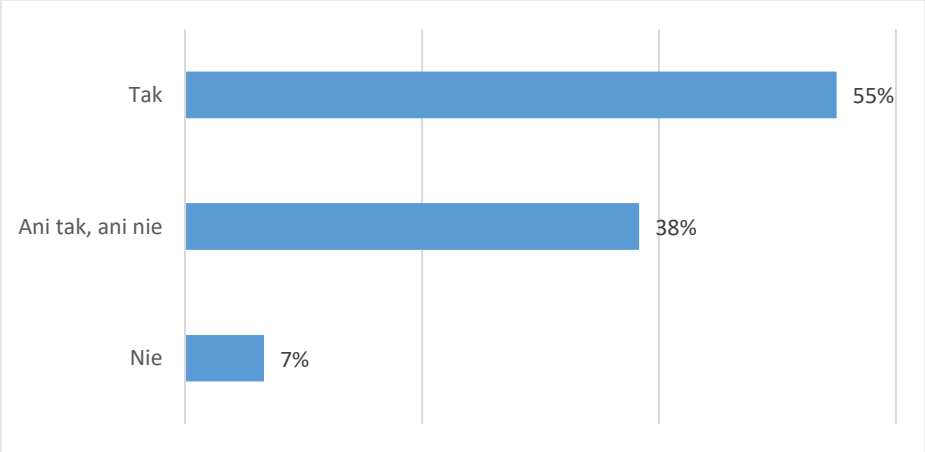

Źródło: badania własne

Inicjatywy podejmowane od 2016 roku znajdują swoich odbiorców wśród mieszkańców LGD. Ze szkoleń i różnego rodzaju wydarzeń realizowanych ze środków unijnych korzystało trzy czwarte badanych, a 19% było ich częstymi odbiorcami. Częściej niż co dziesiąta osoba nie korzystała z tego rodzaju przedsięwzięć.

Wykres 15. *Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?*

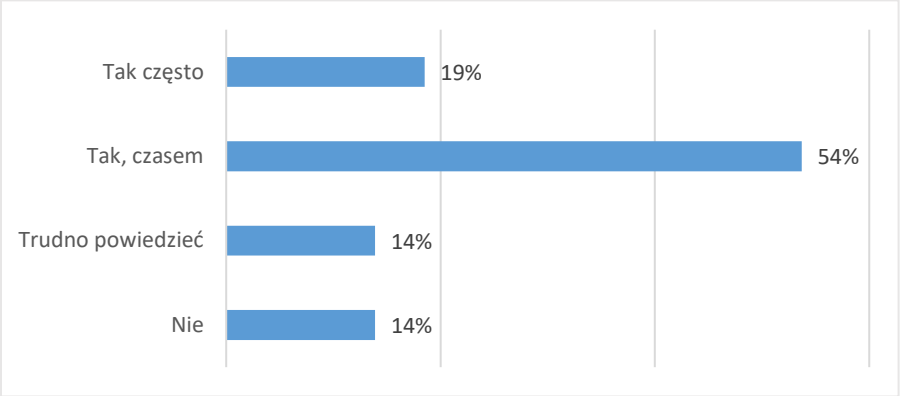

Źródło: badania własne

Znaczna część badanych nie wie, czy takie projekty cieszą się zainteresowaniem lokalnej społeczności (59%). Co trzecia osoba jest zdania, że znajdują one swoich odbiorców, a co dziesiąta jest odmiennego zdania.

Wykres 16. *Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?*

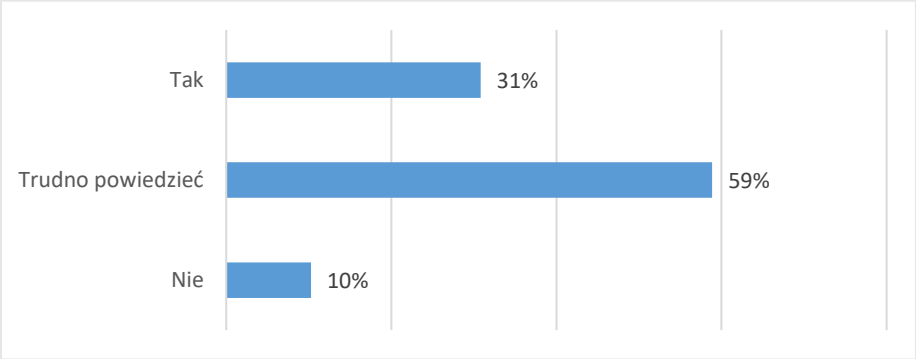

Źródło: badania własne

Mając możliwość dysponowania dodatkowymi środkami finansowymi, mieszkańcy LGD najchętniej przeznaczyliby je na rozwój infrastruktury drogowej (38%) i rozwój rynku pracy, głównie pozarolniczego. W znacznie mniejszym stopniu wsparliby niektóre grupy defaworyzowane (seniorów, osoby do 25 roku życia i osoby z niepełnosprawnością).

Wykres 17. *Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności?*

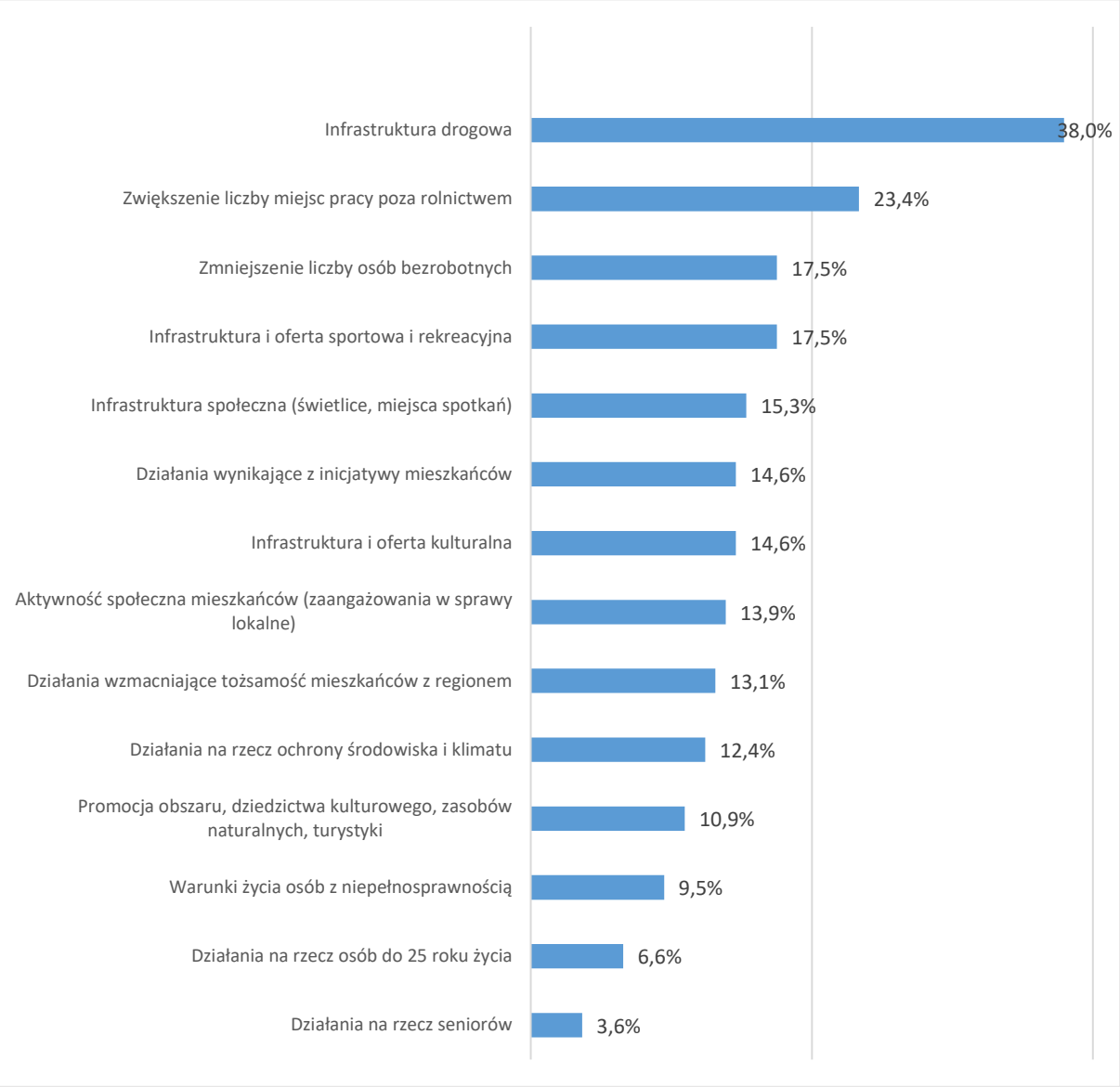

Źródło: badania własne

5.3. Funkcjonowanie LGD

Ocena pracy biura

Niemal wszystkie osoby, które uczestniczyły w badaniu pozytywnie oceniają funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, a blisko trzy czwarte zdecydowały się ocenić ją bardzo dobrze. Na uwagę zasługuje fakt, że nie udzielono ani jednej negatywnej odpowiedzi oceniając LGD.

Wykres 18. *Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:*

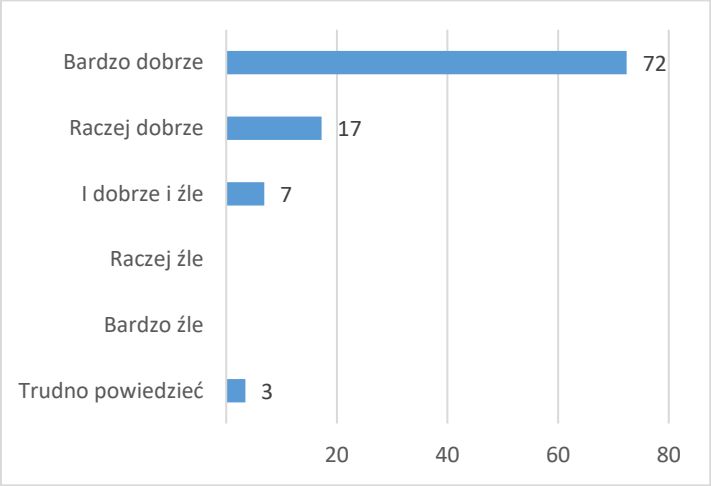

Źródło: badania własne

Mieszańcy jednomyślnie wyrażają zadowolenie z możliwości uzyskania wielu informacji drogą telefoniczną. Bardzo wysoko ocenione zostały informacje umieszczane na stronie internetowej Biura oraz dostępność pracowników dla beneficjentów. Także godziny pracy Biura nie wzbudzają większych zastrzeżeń i są dogodne dla interesantów.

Wykres 19. *Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD*

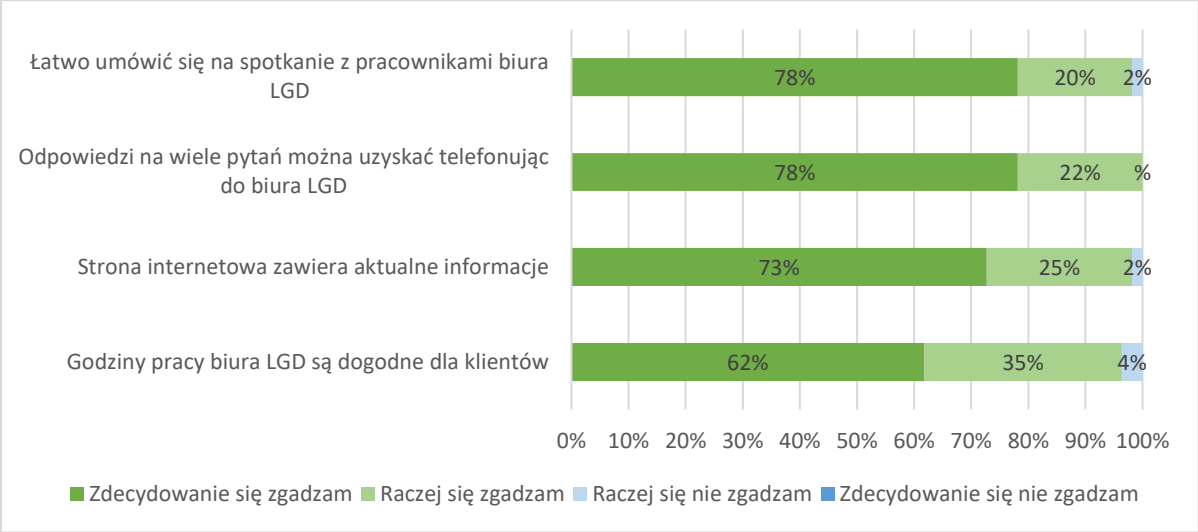

Źródło: badania własne

Respondenci postrzegają pracowników Biura jako osoby zaangażowane w wykonywanie swojej pracy, kompetentne oraz posiadające wysoką kulturę osobistą. Mieszkańcy są również zadowoleni z jakości udzielanych im przez pracowników informacji.

Wykres 20. *Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD*

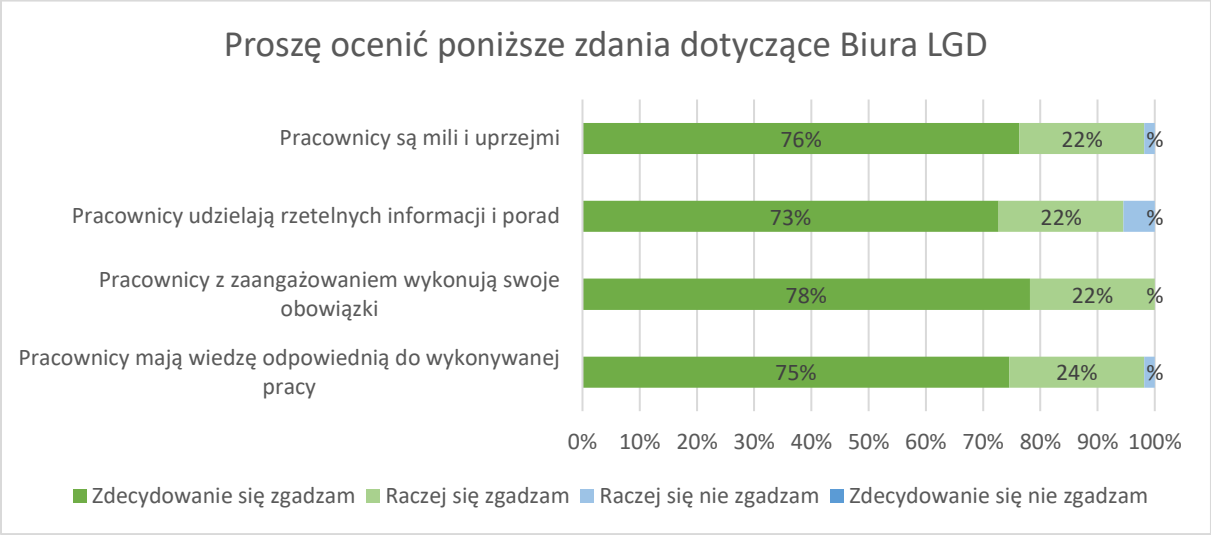

Źródło: badania własne

Kilka obszarów, w których działa Biuro LGD zostało poddane ocenie mieszkańców. Wszystkie obszary postrzegane są bardzo pozytywnie. Najwięcej pozytywnych opinii otrzymało prowadzenie doradztwa (91%), organizacja i nabór wniosków (93%) oraz pozyskiwanie

zewnętrznych funduszy (89%). Co dziesiąta osoba nie potrafiła ustosunkować się do współpracy Biura z innymi LGD.

Wykres 21. *Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:*

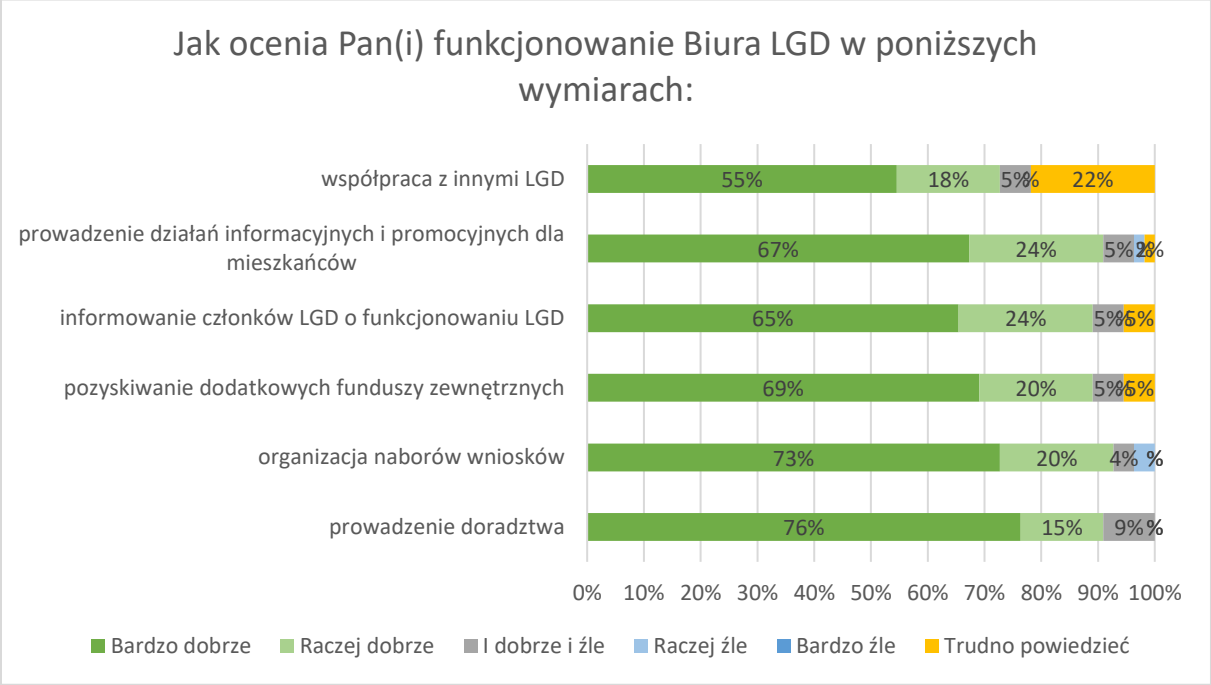

Źródło: badania własne

O inicjatywach Lokalnej Grupy Działania mieszkańcy dowiadują się głównie z jej strony internetowej (76%). Ponad połowa osób ma wiedzę o działaniach z rozmów z pracownikami Biura (62%). Bardzo rzadko źródłem tego rodzaju informacji są spotkania podczas warsztatów (2%)lub walne zebrania członków (7%).

Wykres 22. *Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania?*

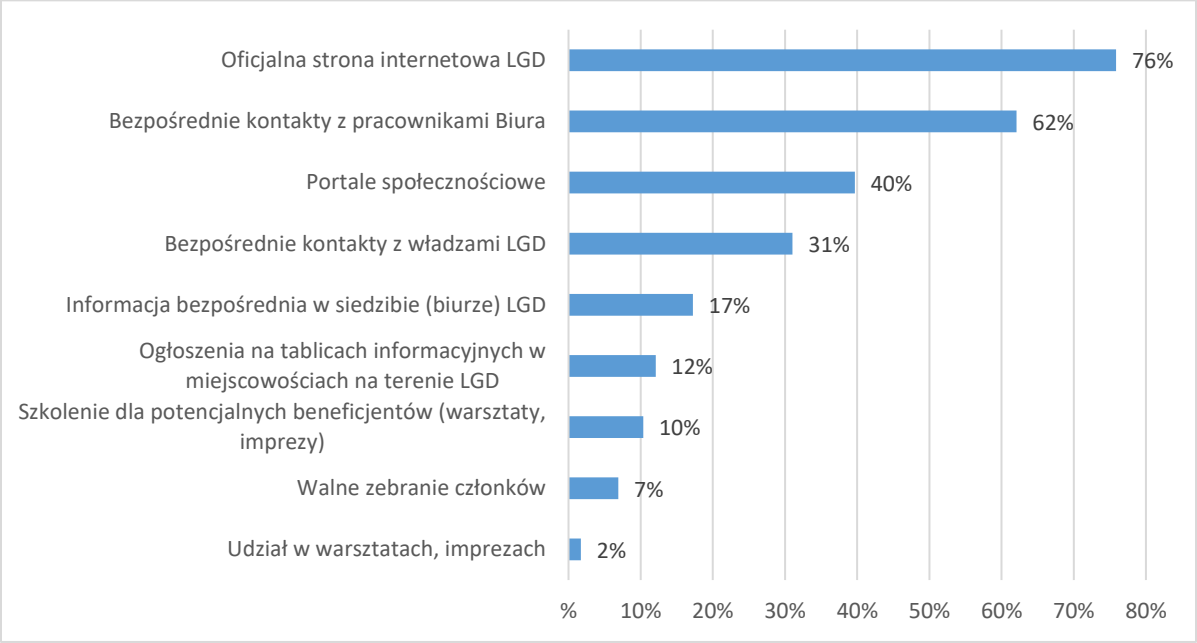

Źródło: badania własne

Ankieta elektroniczna (64%) oraz kontakt mailowy (50%) są najczęściej wybieranymi kanałami jako droga informacji zwrotnej od mieszkańców do Biura. Blisko połowa badanych korzysta również z przekazywania informacji zwrotnej drogą telefoniczną (45%). Najmniej popularną ścieżką jest ankieta papierowa oraz panel dyskusyjny po spotkaniach.

Wykres 23. *Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni?*

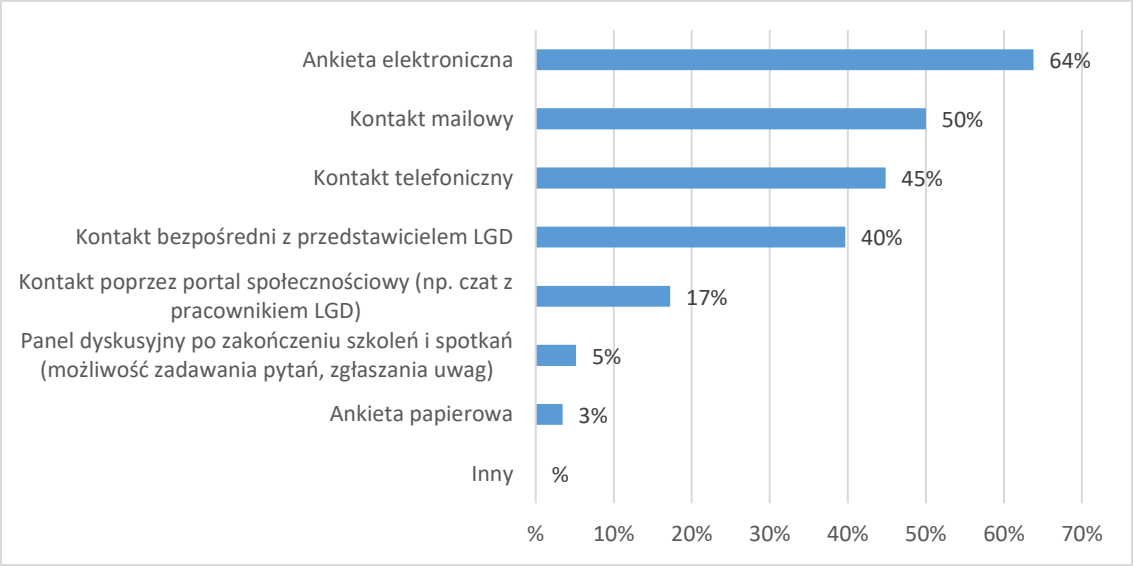

Źródło: badania własne

O potrzebach lokalnej społeczności mieszkańcy najczęściej dowiadują się od innych osób żyjących w gminie oraz znają je z własnego doświadczenia (po 72% wskazań). Bardzo rzadko wskazywano na badania społeczne i analizy gospodarcze jako źródło informacji o potrzebach mieszkańców gminy.

Wykres 24. *Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców?*

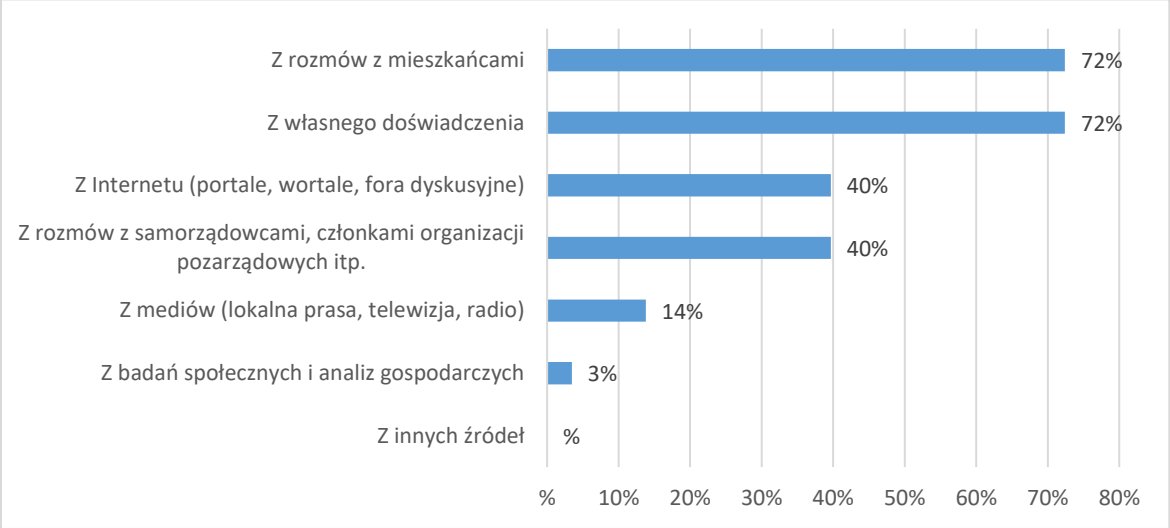

Źródło: badania własne

Zdaniem respondentów, nabory wniosków spełnił swoją funkcję i odpowiadały na potrzeby mieszkańców idealnie (37%) lub w większości przypadków (52%). Co dziesiątej osobie trudno było ocenić adekwatność naborów względem lokalnych problemów. Nikt z biorących udział w badaniu nie odpowiedział przecząco na pytanie, czy nabory w ogóle odpowiadały na lokalne problemy.

Wykres 25. *Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców?*

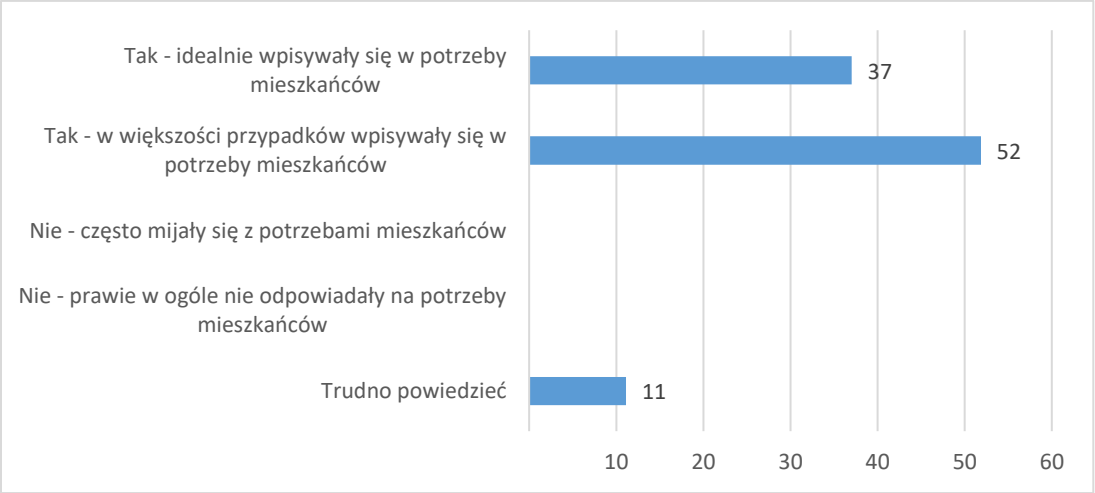

Źródło: badania własne

Nabory wniosków, które organizowała Lokalna Grupa Działania najbardziej pomogły rozwoju przedsiębiorczości (85%). Wsparły również promocję obszaru objętego LSR oraz osoby zagrożone ubóstwem (76%) lub wykluczeniem społecznym (74%). Najsłabiej nabory wniosków odpowiedziały na potrzeby związane z rozwojem infrastruktury drogowej (57%, przy czym wg 13% badanych osób nie odpowiedziały w ogóle). Prawie co dziesiąta osoba uważa, że projekty te nie wsparły mieszkańców pozostających bez pracy.

Wykres 26. *Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą:*

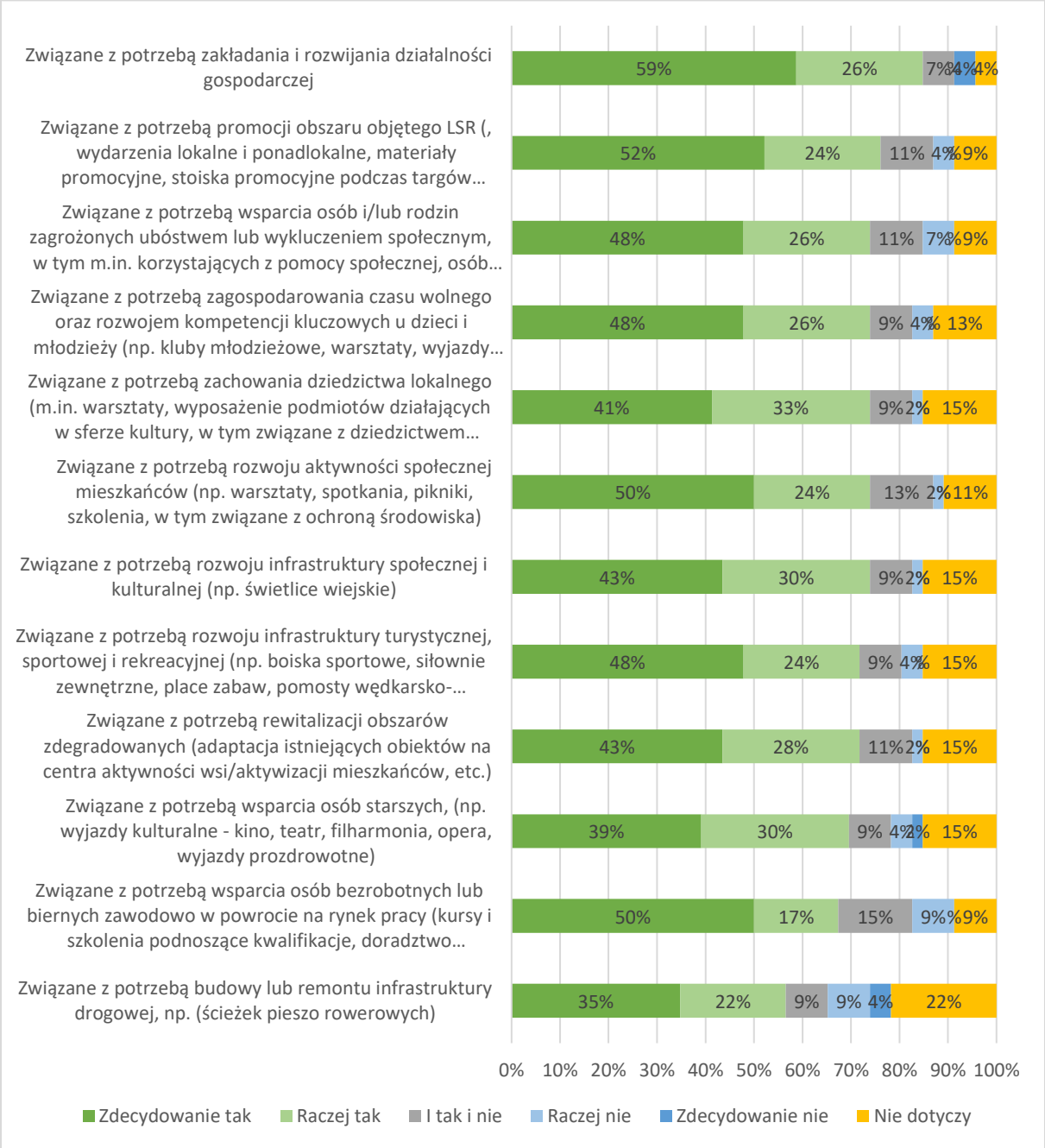

Źródło: badania własne

Mieszkańcy są podzieleni w kwestii osiągnięcia podobnych rezultatów przy pomocy innych projektów. Blisko jedna trzecia uważa, że dałyby one podobne rezultaty (26%). Mniej liczna grupa uważa, ze inne projekty byłyby mniej efektywne (17%). Na uwagę zasługuje fakt, że dość liczne grono badanych (43%) ma trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi. Częściej niż co dziesiąty badany (13%) uważa, ze inne projekty lepiej wpisałyby się w lokalne potrzeby.

Wykres 27. *Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?*

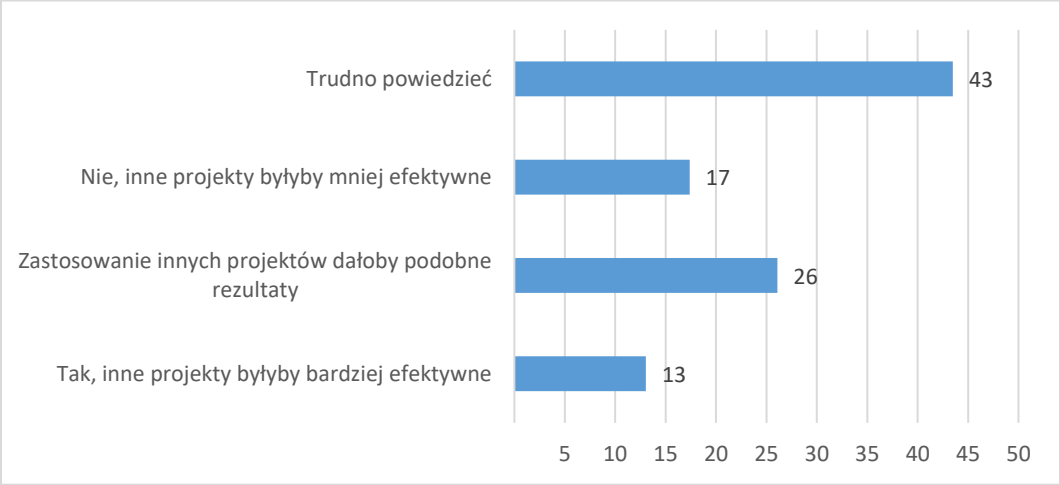

Źródło: badania własne

Jedna piąta mieszkańców nie widzi potrzeby rozszerzania działań LGD o inne niż te wynikające z Lokalnej Strategii Rozwoju. Więcej osób jednak chciałoby, żeby dodatkowe działania były podejmowane (35%). Grupa niezdecydowanych jest równie liczna co w poprzednim pytaniu (43%).

Wykres 28. *Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?*

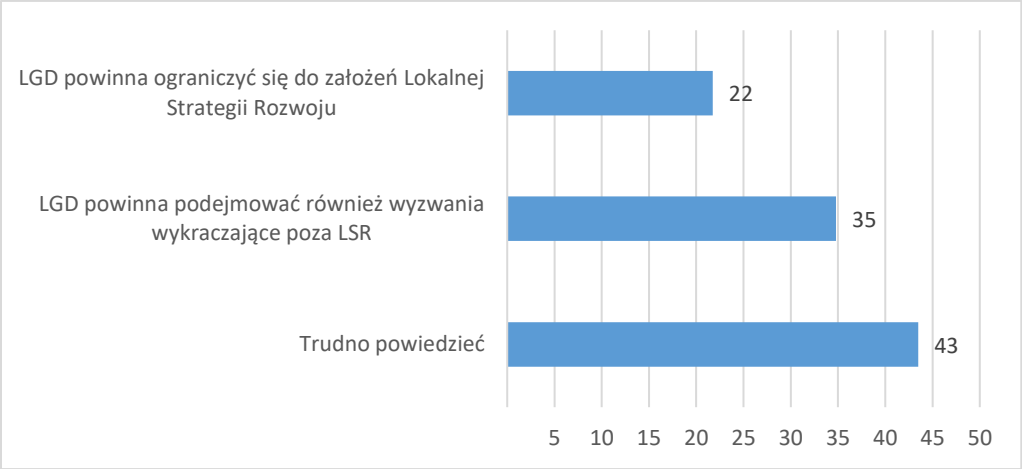

Źródło: badania własne

Wśród osób uczestniczących w badaniu panuje zgoda co do sensowności i efektywności spożytkowania środków finansowych podczas wdrażania LSR. Jedynie 4% osób badanych uważa, ze zostały one wydane raczej nieefektywnie, bez pełnego przekonania o tym.

Wykres 29. *Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?*

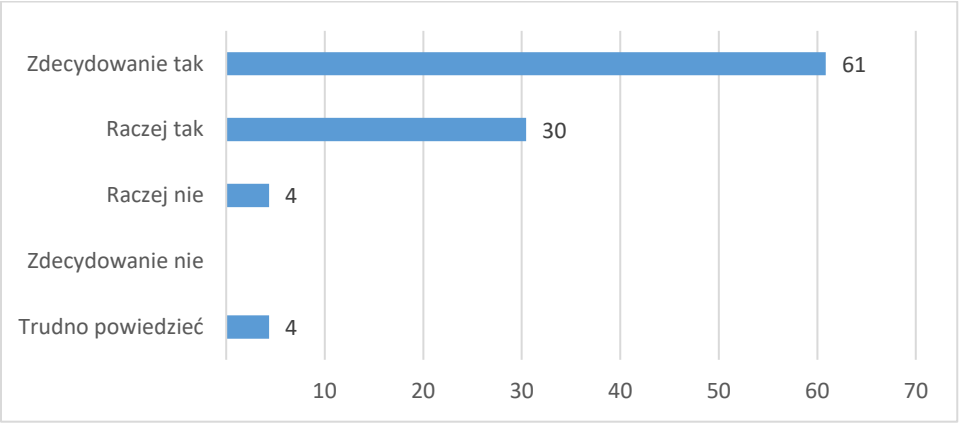

Źródło: badania własne

Doradztwo biura LGD

Stowarzyszenie prowadzi doradztwo między innymi w formie „Kawiarenek dla obywateli". To bardzo otwarta formuła. Kawiarenki odbywają się w największych miejscowościach obszaru LGD, w tym w miejscowościach gminnych oraz w świetlicach w Sosnowie i Zambrzycy.

Jest to działanie szczególnie innowacyjne i aktywizacyjne, nastawione na dialog i dotąd nie praktykowane. Kawiarenka stanowi miejsce, mające inspirować uczestników do działania, wymiany doświadczeń, opinii i dobrych praktyk.

W latach 2016 – 2021 obyło się łącznie 60 spotkań (10 rocznie), w trakcie których doradztwa udzielono 304 osobom.

Tabela 13. *Doradztwo w liczbach*

	Indywidualne doradztwo (liczba osób)
2016	51
2017	50
2018	51
2019	51
2020	50

2021	51
suma	**304**

Źródło: dane LGD

LGD prowadzi akcje informująca o spotkaniach, poniżej bardzo atrakcyjne ogłoszenie ze strony www Stowarzyszenia.

Plan komunikacji i plan szkoleń

Mając na celu zapewnienie realizacji LSR na odpowiednim poziomie, z uwzględnieniem dynamiki zmian w przepisach prawnych, przewidziano szkolenia dla Członków Rady i Pracowników Biura LGD. Pracownicy biura byli delegowani do udziału w szkoleniach i seminariach organizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Sieć LGD, KSOW. Przeprowadzono szkolenia z zakresu: uwarunkowań prawnych wdrażania LSR na lata 2014-2020, wdrażania, aktualizacji i nadzoru dokumentów strategicznych, skutecznego wdrażania instrumentu RLKS.

W latach 2017 – 2021 dla wnioskodawców i beneficjentów odbyły się 21 szkolenia. Były to szkolenia w trybie stacjonarnym oraz online. Z dostępnych informacji wynika, że w szkoleniach udział wzięło 195 osób. Były to szkolenia dotyczące wypełniania i składania wniosku w konkursach dotyczących podejmowania działalności gospodarczej. Prowadzono też szkolenia z zakresu wypełniania wniosku o przyznanie pomocy na rozwój przedsiębiorczości, w tym jak wypełnić biznesplan. Część szkoleń dotyczyło projektów grantowych, w tym ubiegania się o projekt i jego rozliczenie. Dodatkowo w ramach uzyskania funduszy grantowych EFS odbyły się szkolenia dotyczące klubów młodzieżowych i świetlic środowiskowych. LGD zorganizowała również szkolenia z zakresu pozyskania grantów na projekty inwestycyjne poprawiające konkurencyjność mikro i małych przedsiębiorstw. Szkolenia były związane z unowocześnieniem sposobu działania mikro i małych przedsiębiorstw oraz oferty tych firm.

W ramach działań komunikacyjnych prowadzonych w latach 2016 – 2021 odbyło się 8 „Pikników z LGD". W trakcie spotkań uczestniczyło łącznie ponad 2 tysiące osób. W 2017 i 2018 przeprowadzono we wsi Starorypin Rządowy dwie konferencje informujące o wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju. 93 osoby były uczestnikami konferencji. Dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, łącznie dla 13 osób, zostały przeprowadzone warsztaty aktywizujące. Dwukrotnie w Rypinie zorganizowano warsztaty współpracy trójsektorowej. W sumie sześćdziesięciu uczestników, mieszkańców objętych Lokalną Strategią Rozwoju, wzięło udział w sześciu dwudniowych warsztatach (łącznie 12 spotkań) z zakresu rękodzielnictwa. Odbyły się dodatkowo trzydniowe warsztaty rękodzielnicze. Działanie skierowane było do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W warsztatach zgłosiło się 60 osób, 57 kobiet i 3 mężczyzn. W 2019 roku przeprowadzono 6 spotkań informacyjno-konsultacyjnych z elementami animacji w związku z planowanymi naborami w ramach projektu grantowego. Spotkania miały na celu przybliżenie tematyki w zakresie lokalnych inicjatyw integrujących i animujących społeczność. W 2021 roku zorganizowano łącznie 18 spotkań informacyjno-konsultacyjnych z elementami animacji po 6 w ramach trzech tematyk warsztatowych: lepienie i zdobienia przedmiotów użytkowych z gliny; wyrób biżuterii z kaboszonów oraz metodą Tifanny'ego; tworzenie kompozycji w szkle oraz kompozycji doniczkowej. W tym samym roku przeprowadzono 6 spotkań informacyjno-konsultacyjnych z elementami animacji w ramach zajęć rękodzielniczych z wykorzystaniem tuszy alkoholowych. LGD w ramach prowadzonych 7 konkursów plastycznych i 1 fotograficznego związanych z tematyką funduszy unijnych wydał łącznie ponad 1000 sztuk kalendarzy zawierających zwycięskie prace.

Funkcjonowanie organów – Zarząd, Rada, Walne Zebranie Członków

„Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" liczy 45 członków (w tym osoby prawne, sektor gospodarczy, społeczny i mieszkańcy).

W latach 2016 – 2021 siedmioosobowy Zarząd spotkał się 12 razy. Odbyło się 13 spotkań Walnego Zgromadzenia Członków (zmiany osobowe, przyjęcia sprawozdań, aktualizacja LSR). Piętnastoosobowa Rada LGD spotykała się 24 razy.

Tabela 14. *Spotkania organów LGD*

	Posiedzenia Zarządu LGD	Posiedzenia Rady LGD	WZC
2016	4	-	2
2017	5	5	3
2018	14	3	4
2019	11	3	2
2020	15	7	1
2021	14	6	1
suma	**63**	**24**	**13**

Źródło: dane LGD

Rozpoznawalność LGD

Większość osób biorących udział w badaniu (70%) zna Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ. Głównym źródłem informacji o LGD są różnego rodzaju urzędy (34%), lokalna prasa oraz same działania, które realizuje LGD. W mniejszym stopniu o znajomości Lokalnej Grupy Działania stanowi branie udziału w projektach przez nią organizowanych oraz informacje od znajomych lub sąsiadów.

Wykres 30. *Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ”?*

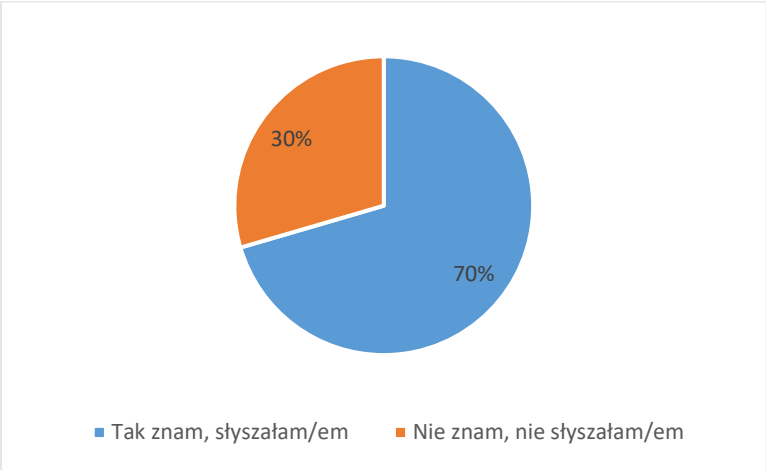

Źródło: badania własne

Wykres 31. *W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?*

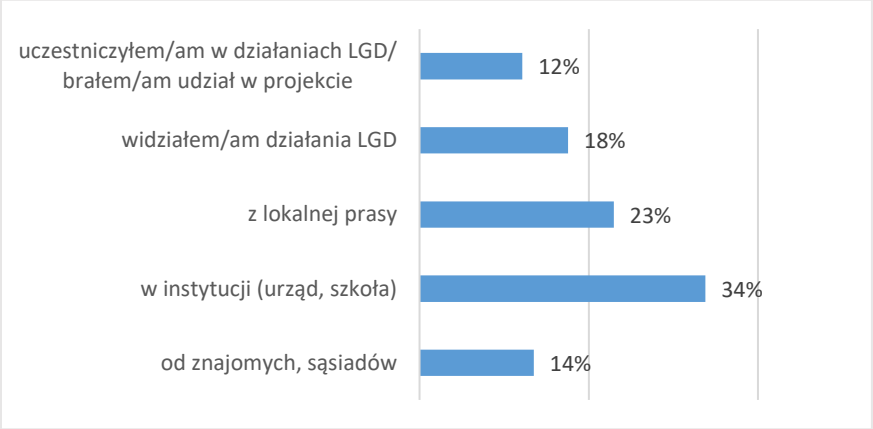

Źródło: badania własne

Inne działania LGD

W ramach aktywizacji mieszkańców, Stowarzyszenie przeprowadziło 40 spotkań z mieszkańcami w ramach mobilnego punktu informacyjno-konsultacyjnego (to są działania animacyjne podczas imprez towarzyszących organizowanych przez inne podmioty). Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 7100 mieszkańców.

250 osób uczestniczyło w sześciu wyjazdach studyjnych. Celem wyjazdów była między innymi animacja lokalnej społeczności poprzez poznanie dobrych praktyk na przykładzie funkcjonujących podmiotów ekonomii społecznej.

Stowarzyszenie po analizach zdecydowało się na przyznanie statusu grupy defaworyzowanej dla 6 grup mieszkańców, w tym kobietom, osobom do 35 roku życia, bezrobotnym, rolnikom. Zorganizowano cykl 18 spotkań dla przedstawicieli grup defaworyzowanych. W spotkaniach prowadzonych w latach 2016 i 2017 w siedzibach urzędów gmin, świetlicach i pomieszczeniach Ochotniczej Straży Pożarnej, uczestniczyło łącznie 280 osób.

5.4. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Realizacja rzeczowa

W ramach 3 celów ogólnych, opracowano 5 celów szczegółowych, zaplanowano 9 przedsięwzięć z precyzyjnie wyznaczonymi 13 wskaźnikami produktu. 8 z 13 wskaźników produktu ma realizację płatności na poziomie co najmniej 100%, a realizację umów na poziomie 100% i wyższą ma 2 wskaźniki produktu. Największy, powyżej 100%, procent realizacji umowy ma wskaźnik: „*Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach*”.

Tabela 15. *Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r.*

Przedsięwzięcie	Wskaźniki produktu	Stan docelowy	Realizacja (%)	
			Umowy	Płatności
1.1.1. Tworzenie nowych przedsiębiorstw.	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	55	60	58,18
1.1.2. Wsparcie inwestycyjne dla mikro i małych przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	20	70	10
2.1.1. Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej.	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	34	85,29	64,71
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	**15**	80	40
2.1.2. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej poprawiającej spójność terytorialną.	Długość wybudowanych lub przebudowanych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych	0,2	100	100
2.2.1. Ochrona, promocja i rozwój produktów lokalnych oraz dziedzictwa lokalnego.	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	3	100	66,67
	Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	2	50	50
	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim.	1	100	100
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	2	100	50
3.1.1. Wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców LGD.	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	23	100	100
3.1.2. Podnoszenie wiedzy mieszkańców, w tym szczególności w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych i innowacji.	Liczba szkoleń	36	100	50
3.2.1. Rewitalizacja społeczno-gospodarcza miejscowości wiejskich	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	6	116,67	83,33
3.2.2. Tworzenie warunków dla wzmocnienia aktywnej integracji o charakterze środowiskowym i wsparcia animacji i przedsiębiorczości społecznej	Liczba osób zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	330	100	12,12

Źródło: dane LGD

Postęp finansowy

Najwięcej środków w złotówkach wypłacono w ramach *„Tworzenie nowych przedsiębiorstw”* (2,5 mln PLN) oraz *„Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej”* i *„Rewitalizacja społeczno-gospodarcza miejscowości wiejskich”* (oba przedsięwzięcia po 2,3 mln PLN). Największe zakontraktowane kwoty są dla: *„Tworzenie warunków dla wzmocnienia aktywnej integracji o charakterze środowiskowym i wsparcia animacji i przedsiębiorczości społecznej”* (2,1 mln PLN).

Wykres 32. *Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r.*

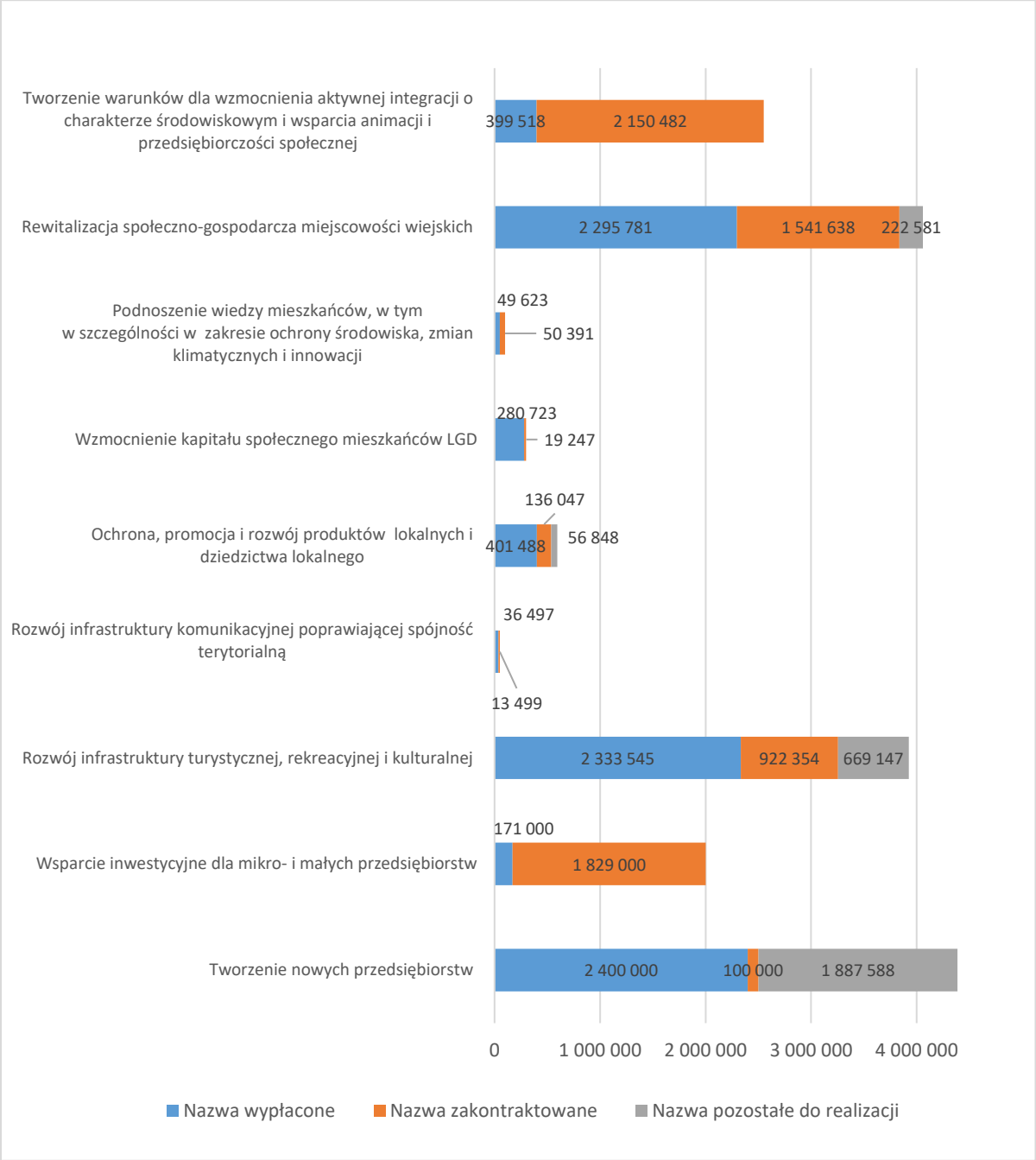

Źródło: dane LGD

Opis projektów współpracy

„Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ" zakończyło jeden projekt współpracy wspólnie z 5 Lokalnymi Grupami Działania: LGD „Dolina Drwęcy", "LGD Pojezierze Brodnickie", „LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe", LGD „Ziemia Wąbrzeska", LGD „Podgrodzie Toruńskie. Projekt realizowany był pod nazwą „PATROL HISTORYCZNY - pogranicze chrześcijaństwa". Projekt zakładał organizację 38 spotkań, po 1 w każdej z gmin wchodzących

w skład partnerskich LGD. W spotkaniach odtwórcy historyczni, rycerstwo, w tym rekonstruktorzy na koniach, żołnierze, rękodzielnicy, rzemieślnicy, kuglarze i animatorzy prezentowali wybrane wątki historii odwiedzanych miejscowości. Celem operacji był wzrost atrakcyjności i rozpoznawalności regionu, aktywizacja społeczności poprzez organizację spotkań o charakterze historyczno-kulturowym. „PATROL HISTORYCZNY" składał się z dwóch części, pierwsza w 2017 roku druga w 2018 roku. W trakcie drugiej edycji Stowarzyszenie współpracowało z LGD „Dolina Drwęcy", LGD „Pojezierze Brodnickie", LGD „Podgrodzie Toruńskie", LGD „WIECZNO", LGD „Gmin Dobrzyńskich Region Południe". Obszary sześciu sąsiadujących ze sobą LGD to region historycznego pogranicza, które od zawsze charakteryzowało się niezwykłym kolorytem kulturowym, bogatą historią. Niezwykle ograniczona liczba lekcji historii w szkołach powoduje, iż wiedza i edukacja na tematy regionalne jest marginalizowana. Wychodząc naprzeciw temu problemowi Stowarzyszenie miało innowacyjny pomysł dotarcia do mieszkańców, przygotowanie karawany historycznej. Projekt zakłada wykorzystanie rekonstrukcji historycznej, jako żywych lekcji historii, dzięki którym dotrze się do szerokich grup społeczeństwa zamieszkującego na terenie LGD. Podobnie jak w trakcie pierwszej edycji projektu odtwórcy historyczni, rekonstruktorzy i animatorzy prezentować będą wybrane wątki historii społeczności lokalnych.

Stowarzyszenie realizowało jeszcze jeden projekt współpracy (z powodu pandemii zakończony z opóźnieniem). Była to wizyta studyjna do Niemiec i Austrii - miejsca chowu ryb słodkowodnych i przetwórstwa rolno-spożywczego. Cel wizyt to poznanie dobrych praktyk rozwoju przedsiębiorczości, bazujących na zasobach dziedzictwa lokalnego. Na tej podstawie wydano materiały promocyjne. W wyjeździe uczestniczyło 46 osób (min. mieszkańcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele samorządów, przedstawiciele organizacji pozarządowych, członkowie Rady LGD, członkowie Stowarzyszenia) z obszaru działania trzech partnerskich lokalnych grup działania, które podpisały umowę partnerską. Umowa na realizację projektu została podpisana w 2020 roku. Z uwagi na COVID do końca 2021 roku nie było możliwości wyjazdu za granicę tak licznej grupy zorganizowanej.

6. Odpowiedź na wszystkie wskazane pytania badawcze

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

Wdrażanie LSR nie zostało jeszcze zakończenie. Strategia będzie realizowana do 2023 roku. Na tym etapie trudno przewidzieć, czy wszystkie wskaźniki oddziaływania zostaną osiągnięte. Można przypuszczać, na podstawie danych GUS i wyników badań satysfakcji, że cele strategii zostaną osiągnięte.

CEL OGÓLNY 1	**Rozwój przedsiębiorczości oraz wzrost zatrudnienia na obszarze „Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" do 2023r.**			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego I	**Jednostka miary**	**Stan początkowy 2015 rok**	**Plan 2023 rok**	**Źródło danych sposób pomiaru**
Liczba przedsiębiorstw na 10000 mieszkańców obszaru LGD	szt.	0,3385	0,3400	dane statystyczne GUS

CEL OGÓLNY 2	**Poprawa atrakcyjności gospodarczej i turystycznej opartej na tradycji i zasobach naturalnych obszaru „Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" do 2023r.**			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego II	**Jednostka miary**	**Stan początkowy 2013 rok**	**Plan 2023 rok**	**Źródło danych sposób pomiaru**
Saldo migracji na pobyt stały	osoba	124	120	dane statystyczne GUS

CEL OGÓLNY 3	**Rozwój spójności społecznej obszaru „Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" do 2023r.**			
Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego III	**Jednostka miary**	**Stan początkowy 2013 rok**	**Plan 2023 rok**	**Źródło danych sposób pomiaru**
Udział osób korzystająca z pomocy społecznej na obszarze LGD	osoby	1 240	1 500	dane statystyczne GUS

Ocena wpływu na kapitał społeczny

Nieocenionymi działaniami, które tworzyły wartość społeczną były różnego typu spotkania z mieszkańcami. Do ciekawszych należy zaliczyć „Kawiarenki dla obywateli". To cykl indywidualnych spotkań prowadzonych w systemie objazdowym po obszarze LGD. Spotkania odbywają się w urzędach gmin lub świetlicach. Osoby mogą umówić się na indywidualne spotkanie z przedstawicielem LGD, by otrzymać informację na temat funkcjonowania Stowarzyszenia oraz o możliwościach uzyskania dofinansowania, a także uzyskują pomoc w zakresie aktualnie prowadzonych naborów. W „Kawiarenkach" jest też kącik dla dzieci. Jeśli rodzić przyszedł z dzieckiem, to w czasie rozmowy z pracownikiem LGD dziecko miało zorganizowaną przestrzeń na zabawę. LGD prowadziła spotkania grupowe dla osób z grup defowaryzownych. Uczestniczyły w nich najczęściej przedstawicielki Kół Gospodyń Wiejskich.

Był to czas na przekazanie informacji o LGD i dotychczasowych operacjach oraz o możliwościach otrzymania dofinansowania. W trakcie wydarzeń okolicznościowych typu dożynki, otwarcie szkoły lub świetlicy organizowano punkty informacyjne o LGD i LSR z wydzielonymi przestrzeniami animacji dla dzieci. Stowarzyszenie prowadziło również rękodzielnicze szkolenia tematyczne, np. lepienie w gminie, zajęcia florystyczne, malowanie na szkle. W czasie warsztatów były prelekcje czym zajmuje się LGD i na co można uzyskać dofinansowanie. Przedstawione powyżej formy spotkań z mieszkańcami, pełniły rolę informacyjno – aktywizacyjną. Wykorzystane rozwiązania okazały się bardzo skuteczne w procesach integracji społecznej i budowie kapitału społecznego. Osoby, które uczestniczyły w jednym ze spotkań pojawiały się później na innych, często przyprowadzając członków swoich rodzin lub znajomych. Udzielane społeczności wsparcie jest pozytywnie oceniane i coraz bardziej popularne wśród mieszkańców.

Bardzo ważnym czynnikiem pozytywnie wpływającym na budowę kapitału społecznego były projekty grantowe z Europejskiego Funduszu Społecznego. To operacje dedykowane w dużej mierze organizacjom pozarządowym. Na obszarze powiatu rypińskiego nie ma wielu prężnie działających stowarzyszeń, jak też organizacji pozarządowych, które posiadają wystarczające środki własne – w grantach EFS jest wymóg posiadania 5% wkładu własnego. Z powodu deficytu NGOs fundusze EFS były wykorzystane przez samorządy.

Przedsiębiorczość

LGD pełni bardzo ważną rolę w społeczności w ramach pobudzania, kreowania i rozwijania przedsiębiorczości. Szczególnie widoczne jest to w obszarze podejmowania nowej działalności gospodarczej.

W pierwszych naborach nie było dużego zainteresowania tworzeniem nowych firm. Nowy przedsiębiorca mógł otrzymać 50 tysięcy złotych premii, co okazało się niewystarczającą kwotą dla nowych inwestorów. Później kwoty dofinansowania wzrosły do 100 tysięcy złotych i to był czas bardzo dużego zainteresowania dofinansowaniem. Ostatecznie udało się powołać do życia 55 przedsiębiorstw.

Dofinansowanie istniejących przedsiębiorstw nie cieszyło się dużym zainteresowaniem. LGD miała trudności w przekazaniu środków na ten cel. Przede wszystkim w regionie nie ma wielu przedsiębiorców. Na ogłaszane konkursy zgłaszali się nieliczni zainteresowani. Z planowanego 1 konkursu, z powodu niskiej frekwencji, konieczne było przeprowadzenia aż 4 naborów. Kolejnym dużym wyzwaniem był okres pandemii. To czas niekorzystny dla funkcjonujących przedsiębiorców. Zakłócenie łańcucha dostaw spowodowało, że zakup niektórych maszyn, o które wnioskowano w projektach, okazał się niemożliwy. Dodatkowo w okresie pandemii wzrosło minimalne wynagrodzenie, co było kolejnym powodem braku zainteresowania

naborami w grupie przedsiębiorców. W niepewnych warunkach ekonomicznych przedsiębiorcy nie chcą się angażować. Wymagany okres trwałości dla biznesu to 3 lata.

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

Stowarzyszenie jest żywo zainteresowane rozwojem turystyki w regionie. Rejon nie posiada wielu atrakcji turystycznych, brak również istniejącej infrastruktury turystycznej, ale jego walory krajoznawcze, rzeki i jeziora powiatu rypińskiego, są bezapelacyjne. W pierwszych naborach istniały kryteria skoncentrowane i premiujące turystykę. Rzeczywistość zweryfikowała plany i z powodu nikłego zainteresowania LGD zdecydowało się zmienić podejście. Okazało się, co było pewnym zaskoczeniem, że nawet osoby prowadzące tzw. „szarą turystykę" czyli niezarejestrowaną, incydentalną, działalność agroturystyczną nie były zainteresowane udziałem w naborach.

Po kilkuletniej przerwie nastąpiło ożywienie wśród wnioskodawców, którzy rozpoczęli składać wnioski na działalność turystyczną. Pojawiły się wnioski dotyczące wypożyczalni sprzętu, wynajmu domków. Zaczęły powstawać sauny i balie. Dużą inwestycją, oryginalną i atrakcyjną turystycznie jest pierwsze w kraju pole do gry w swingolfa, w Mościskach (gmina Brzuze). Swingolf jest rodzinną, rekreacyjną odmianą golfa. Gra polega na odbijaniu miękkiej piłki specjalnym kijem golfowym, w kierunku dołka. Pole znajduje się na terenie ośrodka agroturystycznego. Teren obejmuje ok. 4 ha powierzchni, na której rozmieszczono dziewięć dołków.

Grupy defaworyzowane

Stowarzyszenie prowadziło operacje z uwzględnieniem dwóch kategorii grup defaworyzowanych. Pierwsza kategoria grup defaworyzowanych została określona w ramach EFS. W tym przypadku za osobę potrzebującą wsparcia uznano osoby bezrobotne oraz zagrożone wykluczeniem społecznym. Projekty RPO były jednak bardzo sformalizowane i osoba, która miałaby zostać uznaną za należącą do grupy defaworyzownanej musiała posiadać stosowne zaświadczenia, np. opisujące stopień niepełnosprawności, informacje o statusie bezrobotnego itd. Takie podejście nastręczało dużo problemów w praktyce i utrudniało zaangażowanie osób np. w szkoleniach. Z jednej miejscowości na spotkanie mogła przyjść jedna osoba, ale już np. sąsiad nie mógł uczestniczyć w spotkaniu. Ostatecznie takie podejście wyklucza część osób z uczestnictwa w operacjach i paradoksalnie wpływa niekorzystnie na integrację społeczną i jest barierą w budowie kapitału społecznego.

W ramach PROW i opracowanej strategii rozwoju lokalnego sporządzono listę grup defaworyzowanych bardziej pasującą do lokalnych potrzeb. Opis grup docelowych wynikał z opracowanej diagnozy społecznej. Opis grup defaworyzowanych uwzględniał opinie mieszkańców zebrane w trakcie prowadzonych badań ankietowych. Należy zaznaczyć, że lista

grup defaworyzowanych, w odróżnieniu od założeń EFS, jest listą zdecydowanie bardziej inkluzywną. W wyniku analizy zdiagnozowano następujących grupy potencjalnie wykluczonych z rynku pracy: osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety, osoby młode do 35 r. ż., osoby w wieku 50+, osoby niepracujące, osoby niepełnosprawne, rolnicy poszukujący dodatkowych źródeł utrzymania. Założenia przyjęte w LSR okazały się zdecydowanie lepsze niż warunki EFS. Dzięki prowadzonym operacjom udzielano wsparcia dużej grupie osób defaworyzowanych, które uczestniczą w spotkaniach i szkoleniach organizowanych przez LGD.

Innowacyjność

Innowacyjność to ważne dla LGD kryterium stosowane przy ocenie wniosków. Innowacyjność była dodatkowo punktowana w naborach, które wspierały podejmowanie działalności gospodarczej. Wytyczne LSR wskazywały by w Lokalnych Kryteriach Wyboru została podana definicja tego terminu, aby wnioskodawcy nie mieli problemów z interpretacją, czy proponowane przez nich operacje mają charakter innowacyjny, bo takie są punktowane w procesie wyboru. Dodatkowo podjęto założenie, że sposób przyznawania wag w kryteriach oceny również nie będzie budzić wątpliwości. Za innowacyjne uznano wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu, procesu, produktu marketingowego lub nowej metody organizacyjnej.

Innowacyjność jako kryterium oceny występowała w naborach na podejmowanie działalności gospodarczej. W opinii Stowarzyszenia nowa innowacyjna firma ma większe szanse zaistnienia na rynku. I nawet jeśli jest kilka firm działających w tej samej branży, to nowa firma, jeśli stosuje rozwiązania innowacyjne, ma szansę zaistnieć na rynku. Wielu przedsiębiorców, którzy startowali w konkursach wskazywało rozwiązania innowacyjne. Istnienie tego kryterium, pozytywnie oceniane przez LGD, pomagało przedsiębiorcom. Uczyło kreatywności. Wymuszało zakup nowych maszyn, stosowanie nowych systemów projektowania. Były również projekty, które wyróżniały się stosując nowe metody marketingowe. Z tych powodów zastosowanie kryterium innowacyjności sprawdziło się.

Projekty współpracy

Stowarzyszenie realizowało dwa projekty współpracy. Pierwszy, realizowany z PROW był projektem historycznym rozpoczętym jeszcze przed pandemią. Kilka okolicznych LGD współpracowało razem, by wzmacniać zainteresowanie tradycją i historią lokalną.

Z perspektywy Stowarzyszenia bardzo ważny był drugi projekt współpracy. Było to partnerstwo hybrydowe. Dwie Lokalne Grupy Działania z PROW oraz Jedna Lokalna Grupa Działania z PO RYBY. Wielką wartością projektu sfinansowanego z lokalnych środków było zorganizowanie wyjazdu studyjnego za granicę (Niemcy, Austria). Możliwość bezpośredniej obserwacji jak funkcjonują lokalne przedsiębiorstwa przemysłu spożywczego okazała się

niepowtarzalną i bardzo inspirującą wartością. Uczestnicy wyjazdu mieli możliwość zapoznania się z produkcją, sprzedażą i marketingiem prowadzonym przez spółdzielnie lokalne na lokalnym rynku.

Ocena funkcjonowania LGD

Stowarzyszenie pozytywnie ocenia swoją współpracę z samorządami. W Zarządzie LGD zasiadają przedstawiciel Jednostek Samorządu Terytorialnego (wójtowie i burmistrz). Dzięki spotkaniom i szkoleniom prowadzonym dla pracowników jednostek samorządowych, wielu pracowników urzędów gminnych pomaga mieszkańcom w uzyskaniu informacji na temat projektów prowadzonych przez LGD.

LGD prowadzi szeroko zakrojone działania animacyjne i aktywizacyjne, w tym spotkania, szkolenia i warsztaty dla przedstawicieli grup defaworyzowanych, szkolenia rękodzielnicze, czy inicjatywa „Kawiarenki dla mieszkańców".

Ocena procesu wdrażania

W województwie kujawsko – pomorskim Lokalne Grupy Działania miały finansowanie z dwóch perspektyw. Jedna, to PROW, a druga to EFS. W początkowym okresie funkcjonowania nastręczało to bardzo duże trudności, szczególnie związane z wypełnianiem dokumentów, ale również z pozyskaniem środków. W początkowym okresie obecnej perspektywy finansowania budżet LGD składał się wyłącznie z środków własnych. LGD o środki musiało ubiegać się w ramach dedykowanych konkursów. Stowarzyszenie składało wnioski na operacje prowadzone w okresie 3 lat. Taka perspektywa jest zbyt długa, by plan mógł być zrealizowany. Było to spowodowane wzrostem kosztów materiałów oraz kosztów osobowych. Zdarzały się przypadki projektów prowadzonych przez urzędy gminne, które z tych powodów nie mogły być realizowane lub były realizowane z problemami. Gminy musiały szukać dodatkowych wykonawców, bo aktualnie wybrani nie chcieli za taką kwotę budować placy zabaw. Podobnie problem występowały w trakcie projektów wymagających zakupu maszyn. Pojawiały się wielokrotne prośby o wydłużenie czasu trwania projektu.

W opinii LGD procedur jest zbyt dużo. Stowarzyszenie jest wielofunduszową LGD. W tym przypadku są cztery różne procedury: PROW, EFS, rewitalizacja, dofinansowanie przedsiębiorców. I to jest trudne zarówno dla LGD oraz Urzędu Marszałkowskiego. Dla UM kłopot polega na tym, że Urząd opiekuje się kilkoma LGD, z których każdy prowadzi operacje w ramach różnych procedur. Zdecydowanie pożądanym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie jednej procedury. Jedna procedura ułatwiłaby prace i przyspieszyła całość wdrożenia. Można zwrócić uwagę na fakt, iż wnioskodawcy, którzy uzyskali już dofinansowanie z PROW i później

starają się o fundusze z EFRR również mają bardzo duży kłopot z procedurami. Powielają procedury PROW, które nie pokrywają się z procedurami EFRR.

Podobnie z wnioskami. Ich wypełnienie jest bardzo utrudnione. Jest wymaganych dużo informacji, czasami w ogóle niepotrzebnych, albo potrzebnych ale nie o takim poziomie szczegółowości. Tutaj powinno podobnie jak w przypadku procedur nastąpić znaczne ograniczenie ilości wymaganych informacji do wniosku.

Stosowane lokalne kryteria wyboru były wielokrotnie aktualizowane. Obecnie istniejące pozwalają na wybór najlepszych wniosków. Dobrym przykładem było promowanie turystyki w pierwszym okresie aktualnej perspektywy. Później to kryterium zostało usunięte. Aktualne kryteria powstały na bazie deklarowanych oczekiwań wnioskodawców. Stowarzyszenie starało się wyeliminować kryteria uznaniowe (skala od 1 do 5) na rzecz kryterium (jest / nie ma).

W początkowym okresie było trzy grupy wskaźników. Wskaźniki produktu, rezultatu i wskaźniki dodatkowe. Okazało się, że wskaźniki dodatkowe były kłopotliwe do wykonania przez wnioskodawców, utrudniając realizację projektu. Takie wskaźniki zostały usunięte. Pozostały wskaźniki produktu i rezultatu.

Wartość dodana podejścia LEADER

LGD stara się utrzymywać kontakt z przedsiębiorstwami, które otrzymały dofinansowanie. W większości przypadków firmy, które otrzymały środki finansowe, nadal pracują. Tylko nieliczne zakończyły swoją działalność po wygaśnięciu okresu trwałości. Stowarzyszenie stara się być w ciągłym kontakcie z przedsiębiorstwami. W materiałach reklamowych wydawanych przez LGD są informacje o przedsiębiorstwach, które otrzymały dofinansowanie. W trakcie imprez okolicznościowych lokalni przedsiębiorcy nieodpłatnie promują swoje produkty lub usługi. Dzięki materiałom promocyjnym, dystrybuowanych również w urzędach gmin, były przypadki zlecania wykonania określonych usług tym przedsiębiorcom.

Z pewnością można powiedzieć, że wyniki zrealizowanych projektów na trwale zmieniają społeczność lokalną. Zbudowany potencjał nie jest efemerydą, tylko trwałym zjawiskiem. Zwykle wszystko rozpoczyna się inwestycją infrastrukturalną. Istniejące pomieszczenie (np. świetlica) sprawia, że organizowane są tam spotkania lub szkolenia. Tak działające kluby młodzieżowe, z oferty korzystają również dorośli, to miejsce wyrównywania szans między miastem, a terenami wiejskimi. Mieszkańcy mogą bezpłatnie rozwijać swoje pasje i to jest dla nich duży zastrzyk pozytywnej energii, pokazujący, że życie na wsi wcale nie jest gorsze niż w mieście.

Komplementarność realizowanych projektów jest jedną z ich podstawowych wartości. Większość problemów z aktywizacją mieszkańców ma swoje początki w infrastrukturze. Brak miejsca, nieogrzewane pomieszczenia, nieprzyjemna okolica brak animatorów, osób

zaangażowanych i zainteresowanych by coś robić to wszystko negatywnie wpływało na społeczność. Aktualnie budynki są wyremontowane i w ramach projektów rewitalizacyjnych zostały pozatrudniane osoby prowadzące zajęcia. Teraz tam się dużo dzieje. Są organizowane warsztaty i szkolenia. Miejsca zaczęły żyć i przyciągają kolejnych mieszkańców. Zdaniem LGD konieczne jest utrzymanie środków na podobne operacje w kolejnej perspektywie. Pieniądze na remont i środki na animacje dają bardzo pozytywne efekty.

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim odbywa się bardzo dobrze. Opiekunowie starają się rozwiązać wszystkie wątpliwości i doprowadzić wybrane operacje do końca.

7. Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Realizacja rzeczowa i finansowa postępują zgodnie z planem. Nie było to jednak normą w początkowym okresie wdrażania strategii. Niedostosowane do lokalnych warunków kwoty dofinansowania, mała aktywność organizacji pozarządowych oraz brak zainteresowania pozyskiwaniem pomocy przez przedsiębiorców spowodowało, że LGD miała trudności z wykorzystaniem wszystkich zaplanowanych funduszy i skompletowaniem naborów. Ogromna praca wykonana przez Zarząd i pracowników biura skutkująca zmianami w ofercie spowodowała, że obecnie można spodziewać się osiągnięcia wszystkich wskaźników. Zagrożeniem może być długi czas weryfikacji wniosków w Urzędzie Marszałkowskim. Niepewna sytuacja gospodarcza, skutki ogłoszonej pandemii, inflacja i problemy z dostępem do maszyn i urządzeń sprawiają, że kwestia czasu upływającego pomiędzy napisaniem wniosku, a jego realizacją nabiera jeszcze większego znaczenia. Dezaktualizacja kosztorysów i planów dotyka nie tylko przedsiębiorców ale i samorządy. Rekomendacja skrócenia czasu procedury dotyczy LGD tylko w minimalnym zakresie i powinna być kierowana do Samorządu Województwa.

Patrząc na wielkość budżetu kierowanego na aktywizację społeczną i działania na rzecz wykluczonych i zagrożonych wykluczaniem społecznym można stwierdzić, że kwestia budowania kapitału społecznego jest jednym z ważniejszych celów LGD. Działania tego rodzaju podejmowane były w zarówno w ramach PROW jak i RPO, a różnorakie formy dotyczyły zarówno budowy i rozbudowy infrastruktury jak i działań „miękkich". Problemem tych ostatnich była definicja ostatecznego beneficjenta stosowana w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Możliwość kierowania atrakcyjnej oferty tylko do specyficznej grupy docelowej zdecydowanie nie sprzyja integracji społecznej. Często podkreślano, zarówno wśród pracowników wdrażających strategię jak i przedstawicieli poszczególnych gmin członkowskich, że ograniczenie wsparcia do specyficznej grupy mieszkańców zmniejsza skuteczność budowania spójnej społeczności lokalnej.

Specyfika funduszy dostępnych w ramach EFS powoduje, że małe organizacje pozarządowe mają trudności z dostępem do tego rodzaju wsparcia. Brak możliwości finansowych, małe doświadczenie oraz skromne zasoby kadrowe sprawiają, że organizacje te szukają wsparcia poza LGD. Możliwym rozwiązaniem tego problemu może być wprowadzenie narzędzia grantowego w ramach PROW – oczywiście, jeśli jego forma zostanie zmieniona na bardziej przyjazną. Wydaje się, że celem LGD powinna być większa aktywizacja i wsparcie dla małych, lokalnych organizacji, jako metody budowania potencjału kooperacyjnego na przyszłość. Trudno o konkretną rekomendację, ale sukces *Kawiarenki dla obywateli* mógłby zostać przekuty w podobna formę, ale skierowaną do NGO.

Wspieranie przedsiębiorczości to jedno z najważniejszych zadań ustanowionych w LSR. Początkowe problemy z aktywnością gospodarczą zostały przezwyciężone i LGD może pochwalić się wsparciem przy powstaniu 55 nowych firm. Sumując wszystkie działania LGD, realizowane z poszczególnych funduszy można stwierdzić, że wpływ na rozwój gospodarczy obszaru był bardzo znaczący. Obecnie celem działania LGD powinno być odpowiednie wykorzystanie powstałego potencjału do wsparcia społecznej roli Stowarzyszenia. Przedsiębiorcy traktują fundusze dostępne w LGD utylitarnie, a po rozliczeniu projektów rzadko angażują się w działania LGD. Rekomendacją jest aktywizacja jak największej liczby beneficjentów do systematycznej współpracy z LGD.

Biuro LGD pełni zasadniczą rolę w realizacji strategii. Organizuje nabory wniosków, prowadzi szkolenia i doradztwo. Monitoruje postępy wdrażania i reaguje na zmiany i sytuacje kryzysowe. Dba o plan szkoleń i realizację planu komunikacji. Prowadzi projekty współpracy, a także wspomaga funkcjonowanie Zarządu, Rady i Walnego Zebrania Członków. Pracownicy są przy tym wysoko oceniani w badaniach ankietowych oraz w wywiadach przeprowadzonych z przedstawicielami gmin partnerskich. Wysokie kompetencje wiążą się z zaangażowaniem w pracę oraz przyjaznym i pełnym kultury podejściem do wnioskodawców i beneficjentów. Nie ma wątpliwości, że zadaniem władz LGD jest dbanie o właściwy poziom warunków pracy, zarówno ten finansowy jak i kwestie rozwoju zawodowego czy atmosfery.

Utrudnieniem w funkcjonowaniu LGD jest biurokracja. W przypadku wnioskodawców dotyczy ona nieprzyjaznych procedur i skomplikowanych wniosków. W konsekwencji, konieczność zapewnienia właściwej jakości wniosków spoczywa również na pracownikach LGD. Szkolenia i doradztwo muszą zrekompensować niedogodności procedury, ale stają się wyzwaniem i obciążeniem dla pracy biura. Dodatkowy brak uwspólnienia procedur pomiędzy poszczególnymi funduszami (a nawet w ich ramach) skutkuje dalszym skomplikowaniem działań. Wszystko to sprawia, że pracownicy LGD tracą cenny czas na obsługę dokumentacji zamiast pożytkować go na aktywizację i animację społeczną. Rekomendacja uproszczenia procedur, unifikacji w poszczególnych funduszach oraz zmniejszenia liczby dokumentów nie dotyczy LGD a instytucji nadrzędnych, ale nie może być pominięta w ewaluacji.

Ewaluacja końcowa wymagała od wszystkich członków Stowarzyszenia wytężonej pracy. Krótki czas realizacji badań sprzyjał kumulowaniu działań. Niemniej wsparcie i zaangażowanie władz LGD, pracowników i członków LGD zapewniło sukces realizacji wszystkich założonych działań. Na koniec należy jeszcze raz podziękować wszystkim, którzy wnieśli wkład w powstanie tego opracowania, czy to poprzez przygotowanie dokumentów, zestawień, uczestnictwo w wywiadach grupowych i indywidualnych, czy też poprzez wypełnianie anonimowych ankiet.

8. Spis tabel i wykresów

Wykresy

Wykres 1. Procent ankiet z poszczególnych gmin 12

Wykres 2. Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem. 15

Wykres 3. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”? 21

Wykres 4. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”? ... 21

Wykres 5. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem: 22

Wykres 6. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń: 23

Wykres 7. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?..... 24

Wykres 8. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania? 24

Wykres 9. Jakie są powody? 25

Wykres 10. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r. realizowano projekty ze środków unijnych? 25

Wykres 11. Ile projektów zrealizowano? 26

Wykres 12. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?..... 26

Wykres 13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.? 27

Wykres 14. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?..... 27

Wykres 15. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?..... 28

Wykres 16. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców? 28

Wykres 17. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? 29

Wykres 18. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa: 30

Wykres 19. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD 31

Wykres 20. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD 31

Wykres 21. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach: 32

Wykres 22. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? 33

Wykres 23. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? 33

Wykres 24. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? 34

Wykres 25. Czy nabory wniosków ogłaszane przez LGD odpowiadały na potrzeby mieszkańców? 34

Wykres 26. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych związanych z potrzebą: 35

Wykres 27. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty? 36

Wykres 28. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD? 36

Wykres 29. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)? 37

Wykres 30. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ”? 40

Wykres 31. W jaki sposób dowiedział się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania? 41

Wykres 32. Postęp finansowy – stan na 31.12.2021 r. 43

Tabele

Tabela 1. Ludność ogółem 14

Tabela 2. Saldo migracji w ruch wewnętrznym i zewnętrznym 15

Tabela 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego 16

Tabela 4. Wydatki budżetów gmin na jednego mieszkańca (w złotówkach) 16

Tabela 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności 17

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem 17

Tabela 7. Podmioty wpisane do REGON na 10 tys. ludności 18

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym 18

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców 19

Tabela 10. Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice 19

Tabela 11. Bezrobotni zarejestrowani ogółem 19

Tabela 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w procentach). 20

Tabela 13. Doradztwo w liczbach 37

Tabela 14. Spotkania organów LGD 40

Tabela 15. Realizacja rzeczowa – stan na 31.12.2021 r. 42

9. Aneksy tworzone w toku realizacji badania

Narzędzia badawcze

9.1. Scenariusz wywiadu pogłębionego z wnioskodawcami/beneficjentami:

1. Jak wnioskodawca dowiedział się o konkursie, skąd pochodzi wiedza o LGD i jak jest ona znacząca;
2. Pomysł na projekt - skąd pochodził, czy ktoś pomagał w konceptualizacji, czy wynajmowano firmę lub osobę do pomocy w opracowaniu wniosku;
3. Zakres pomocy ze strony LGD, doświadczenia związane z doradztwem;
4. Znajomość wniosku i procedury, trudności z wypełnianiem wniosku;
5. Ocena wniosku w LGD, doświadczenia i opinie o kryteriach oraz ocenie przez Radą LGD;
6. Proces administracyjny po dokonaniu wyboru operacji do dofinansowania;
7. Ogólna ocena kontaktów z LGD w czasie opracowania wniosku, oceny i wyboru oraz realizacji
8. Podejście kontrfaktyczne: czy jeszcze raz spróbowałby wnioskować do LGD;
9. Podejście kontrfaktyczne: czy zrealizował pomysł mimo braku dofinansowania (dla osób, które nie uzyskały dofinansowani)
10. Podsumowanie i ogólne opinie o trudnościach i dobrych stronach procesu.

9.2. Scenariusz wywiadu pogłębionego z przedstawicielami gmin:

1. Czy w Pana/Pani gminie ludzie są aktywni. Czy jest dużo organizacji pozarządowych?
    a. Czy działania LGD w jakiś sposób wpływają na rozwój aktywności społecznej mieszkańców (kapitału społecznego)?
2. Czy ludzie są w tej gminie przedsiębiorczy. Czy dla rozwoju obszaru lepsze są środki na podejmowanie czy na rozwój działalności gospodarczej?
3. A jak już rozmawiamy o ludziach, którzy tu mieszkają. W jakiej grupie należałoby szukać ludzi, którzy sobie nagorzej radzą. Takich którzy wymagają najpilniejszej pomocy? (młodzież, seniorzy, niepełnosprawni)
4. Jeśli chodzi o kulturę i turystykę. Czy działania LGD jakoś wpłynęły na rozwój obszaru w tej dziedzinie?
5. Przejdźmy teraz do tego jak działa LGD. Jak wygląda komunikacja i współpraca pomiędzy gminami a LGD.
6. Czy ta współpraca pozwala działać efektywnie? Jak duży wpływ na to co robi i jak działa LGD mają włodarze gmin partnerskich?
7. Czy LGD dobrze widać w gminach. Czy pojawia się na dożynkach, organizuje konkursy, wyjazdy. Czy mieszkańcy wiedzą, że taka organizacja działa tu na obszarze.
8. W czym należałoby szukać największej zalety istnienia LGD?
9. Czy jest coś co można by poprawić w działaniach LGD?

9.3. Ankieta kierowana do wnioskodawców, beneficjentów i członków LGD

Ocena funkcjonowania LGD

Szanowni Państwo,

głównym celem funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ" jest realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2023 (LSR) opracowanej wspólnie z mieszkańcami powiatu rypińskiego. Strategia wdrażana jest przez szereg przedsięwzięć, których zadaniem jest zaspokojenie potrzeb lokalnej społeczności.

W ramach podsumowania wdrażania LSR oraz realizując zobowiązanie LGD związane z ewaluacją, przygotowaliśmy dla Państwa ankietę oceniającą nasze funkcjonowanie. Będziemy wdzięczni za rzetelne odpowiedzi na postawione w ankiecie pytania, z uwagi na fakt, że - tak jak przy tworzeniu LSR, tak i przy jej ocenie, Państwa zdanie jest dla nas niezmiernie istotne.

Wszystkie dane pozyskane w ramach badania będą traktowane poufnie, a analizy dotyczyć będą jedynie uogólnionych opinii. Wnioski z niniejszego badania ewaluacyjnego będą podstawą do projektowania przyszłego okresu wydatkowania funduszy unijnych 2021-2027.

Prezes Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania

Gmin Dobrzyńskich Region Północ

1. Jak ogólnie ocenia Pan/Pani funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania? LGD działa:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. I dobrze i źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

2. Proszę ocenić funkcjonowanie Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Godziny pracy biura LGD są dogodne dla klientów				
2.	Strona internetowa zawiera aktualne informacje				
3.	Odpowiedzi na wiele pytań można uzyskać telefonując do biura LGD				
4.	Łatwo umówić się na spotkanie z pracownikami biura LGD				

3. Proszę ocenić poniższe zdania dotyczące Biura LGD

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
1.	Pracownicy mają wiedzę odpowiednią do wykonywanej pracy				
2.	Pracownicy z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki				
3.	Pracownicy udzielają rzetelnych informacji i porad				
4.	Pracownicy są mili i uprzejmi				

4. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Biura LGD w poniższych wymiarach:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Raczej dobrze	I dobrze i źle	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć
1.	prowadzenie doradztwa						
2.	organizacja naborów wniosków						

3.	pozyskiwanie dodatkowych funduszy zewnętrznych						
4.	informowanie członków LGD o funkcjonowaniu LGD						
5.	prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych dla mieszkańców						
6.	współpraca z innymi LGD						

5. Skąd czerpie Pan/Pani informacje dotyczące funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania? Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 najważniejsze kanały pozyskiwania informacji

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Bezpośrednie kontakty z władzami LGD
2. Bezpośrednie kontakty z pracownikami Biura
3. Walne zebranie członków
4. Oficjalna strona internetowa LGD
5. Ogłoszenia na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie LGD
6. Portale społecznościowe
7. Szkolenie dla potencjalnych beneficjentów (warsztaty, imprezy)
8. Udział w warsztatach, imprezach
9. Informacja bezpośrednia w siedzibie (biurze) LGD
10. Inne sposoby. Jakie? .....

6. Który z kanałów przekazywania informacji zwrotnej od społeczności do LGD byłby dla Pani/Pana najbardziej odpowiedni? Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Ankieta papierowa
2. Ankieta elektroniczna
3. Kontakt bezpośredni z przedstawicielem LGD
4. Kontakt mailowy
5. Kontakt telefoniczny
6. Kontakt poprzez portal społecznościowy (np. czat z pracownikiem LGD)

7. Panel dyskusyjny po zakończeniu szkoleń i spotkań (możliwość zadawania pytań, zgłaszania uwag)

8. Inny, jaki? .....

7. Skąd, przede wszystkim, czerpie Pan(i) informacje o potrzebach mieszkańców? Proszę wskazać nie więcej niż 3 najważniejsze źródła.

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Z własnego doświadczenia
2. Z rozmów z mieszkańcami
3. Z rozmów z samorządowcami, członkami organizacji pozarządowych itp.
4. Z mediów (lokalna prasa, telewizja, radio)
5. Z Internetu (portale, wortale, fora dyskusyjne)
6. Z badań społecznych i analiz gospodarczych
7. Z innych źródeł (jakich?) .....

8. Czy nabory wniosków ogłaszane przez Lokalną Grupę Działania odpowiadały na potrzeby mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak - idealnie wpisywały się w potrzeby mieszkańców
2. Tak - w większości przypadków wpisywały się w potrzeby mieszkańców
3. Nie - często mijały się z potrzebami mieszkańców
4. Nie - prawie w ogóle nie odpowiadały na potrzeby mieszkańców
5. Trudno powiedzieć

9. Jakie są najważniejsze problemy społeczne mieszkańców regionu (Pana/Pani gminy)?Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

10. Czy realizowane w LGD nabory wniosków pomogły w rozwiązywaniu problemów społecznych?

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	I tak i nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie dotyczy
1.	Związane z potrzebą zakładania i rozwijania działalności gospodarczej						
2.	Związane z potrzebą budowy lub remontu infrastruktury drogowej, np. (ścieżek pieszo rowerowych)						
3.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury społecznej i kulturalnej (np. świetlice wiejskie)						
4.	Związane z potrzebą rozwoju infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej (np. boiska sportowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw, pomosty wędkarsko-rekreacyjne)						
5.	Związane z potrzebą rewitalizacji obszarów zdegradowanych (adaptacja istniejących obiektów na centra aktywności wsi/aktywizacji mieszkańców, etc.)						
6.	Związane z potrzebą rozwoju aktywności społecznej mieszkańców (np. warsztaty, spotkania, pikniki, szkolenia, w tym związane z ochroną środowiska)						
7.	Związane z potrzebą zachowania dziedzictwa lokalnego (m.in. warsztaty, wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury, w tym związane z dziedzictwem kulinarnym)						
8.	Związane z potrzebą promocji obszaru objętego LSR (, wydarzenia lokalne i ponadlokalne, materiały promocyjne, stoiska promocyjne podczas targów wystaw czy dożynek, etc.)						
9.	Związane z potrzebą zagospodarowania czasu wolnego						

	oraz rozwojem kompetencji kluczowych u dzieci i młodzieży (np. kluby młodzieżowe, warsztaty, wyjazdy tematyczne - robotyka, wyjazdy integracyjne, inne)						
10.	Związane z potrzebą wsparcia osób starszych, (np. wyjazdy kulturalne - kino, teatr, filharmonia, opera, wyjazdy prozdrowotne)						
11.	Związane z potrzebą wsparcia osób i/lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym m.in. korzystających z pomocy społecznej, osób z niepełnosprawnością, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu						
12.	Związane z potrzebą wsparcia osób bezrobotnych lub biernych zawodowo w powrocie na rynek pracy (kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje, doradztwo zawodowe, staże zawodowe, etc.)						

11. Czy Pana(i) zdaniem środki finansowe przeznaczone na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wydane efektywnie (z korzyścią dla społeczności)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Pana(i) zdaniem za pomocą innych projektów można byłoby osiągnąć podobne rezultaty?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, inne projekty byłyby bardziej efektywne

2. Zastosowanie innych projektów dałoby podobne rezultaty

3. Nie, inne projekty byłyby mniej efektywne

4. Trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem LGD powinna podejmować dodatkowe działania, aby rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców obszaru LGD?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. LGD powinna ograniczyć się do założeń Lokalnej Strategii Rozwoju

2. LGD powinna podejmować również wyzwania wykraczające poza LSR

3. Trudno powiedzieć

14. Co jeszcze mogłaby zrobić LGD, aby skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne?

Proszę odpowiedzieć własnymi słowami.

Proszę o podanie kilku informacji o sobie, wyłącznie w celach statystycznych

15. W której gminie Pan(i) mieszka?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Rypin

2. Gmina Miasta Rypin

3. Gmina Brzuze

4. Gmina Wąpielsk

5. Gmina Rogowo

6. Gmina Skrwilno

16. Płeć

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta

2. Mężczyzna

17. Do jakiej kategorii wiekowej zalicza się Pan(i)?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat

2. od 18 do 24 lat

3. od 25 do 34 lat

4. od 35 do 50 lat

5. więcej niż 50 lat

18. Jestem:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Rolnikiem
2. Członkiem organizacji społecznej (stowarzyszenie, fundacja, KGW lub OSP)
3. Przedsiębiorcą
4. Reprezentantem podmiotu z sektora publicznego (gmina, dom kultury)
5. Żadne z powyższych

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

9.4. Ankieta kierowana do mieszkańców obszaru LGD

Poziom satysfakcji mieszkańców obszaru LSR

W imieniu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ będącego Lokalną Grupą Działania (LGD) dla obszaru powiatu rypińskiego zapraszamy Państwa do wyrażenia opinii na temat warunków życia w naszej gminie poprzez udział w badaniu ankietowym.

Ankieta jest anonimowa, a informacje dzięki niej pozyskane posłużą LGD do opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla obszaru powiatu rypińskiego dla kolejnego okresu programowania UE 2021-2027.

1. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „moja gmina jest dobrym miejscem do życia, w którym mogę realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej się nie zgadzam
5. Zdecydowanie się nie zgadzam
6. Nie mam zdania

2. W jakim stopniu zgadza się Pan/i lub nie zgadza ze stwierdzeniem „w ostatnich latach (od 2016 roku) warunki do życia w mojej gminie poprawiły się”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Trochę tak/trochę nie
4. Raczej się nie zgadzam
5. Zdecydowanie się nie zgadzam
6. Nie mam zdania

3. Jak obecnie ocenia Pan/i swoją gminę pod względem:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Bardzo dobrze	Dobrze	Przeciętnie	Źle	Bardzo źle	Nie mam zdania
1.	Atrakcyjności turystycznej						

2.	Promocji dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych i turystyki						
3.	Infrastruktury i oferty kulturalnej						
4.	Infrastruktury i oferty sportowej i rekreacyjnej						
5.	Infrastruktury drogowej						
6.	Zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów						
7.	Tożsamości mieszkańców z regionem						
8.	Działań i usprawnień na rzecz osób z niepełnosprawnością						
9.	Działań na rzecz osób bezrobotnych lub biernych zawodowo						
10.	Działań na rzecz dzieci i młodzieży						
11.	Działań na rzecz osób starszych, w tym seniorów						
12.	Działań na rzecz kobiet						
13.	Możliwości zatrudnienia poza rolnictwem						
14.	Sprzyjających warunków dla przedsiębiorców i prowadzenia firmy						
15.	Działań na rzecz ochrony środowiska i przeciwdziałaniu zmianom klimatu						
16.	Innowacji i włączenia cyfrowego						
17.	Partnerstwa w działaniach na rzecz rozwoju obszaru gminy						

4. Proszę ustosunkować się do poniższych stwierdzeń:

Proszę zaznaczyć odpowiedź w każdym z wierszy.

		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	nie wiem

1.	Uczestniczę w wydarzeniach organizowanych w gminie (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.)					
2.	Biorę udział w przygotowywaniu gminnych wydarzeń (sam(a) albo w ramach grupy, do której należę)					
3.	Należę do stowarzyszenia/organizacji pozarządowej (stowarzyszenie, fundacja)					
4.	Należę do nieformalnej grupy społecznej (koła gospodyń etc.)					
5.	Mam możliwości, by wypowiadać się na temat ważnych zagadnień (dotyczących gminy i mojej miejscowości)					
6.	Jestem członkiem zarządu/rady/komitetu (np. w szkole, klubie sportowym, przedsiębiorstwie)					
7.	Znam najważniejsze fakty historyczne dotyczące mojej miejscowości/gminy					
8.	Potrafię wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy					
9.	Na terenie mojej gminy mogę rozwijać się zawodowo					
10.	W mojej gminie powstaje wiele firm					
11.	W mojej gminie chętnie inwestują przedsiębiorcy					
12.	Na terenie mojej gminy są sprzyjające warunki dla turystów i osób przyjezdnych					

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z warunków życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak

2. Raczej tak

3. Trochę tak/trochę nie

4. Raczej nie

5. Zdecydowanie nie

6. Nie mam zdania

6. Czy rozważa Pan/i zmianę miejsca zamieszkania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. tak

2. nie

7. Jakie są powody?

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Trudny dostęp do edukacji
2. Trudny dostęp do instytucji kultury
3. Utrudniony dostęp do placówek opieki nad dziećmi
4. Brak perspektyw zawodowych
5. Powody osobiste/ rodzinne
6. Inne (jakie?) .....

8. Czy w Pana/i gminie, począwszy od 2016 r., realizowano projekty ze środków unijnych?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak

2. Nie

9. Ile projektów zrealizowano?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Od 1 do 5

2. Od 6 do 10

3. Więcej niż 10

4. Nie wiem/trudno powiedzieć

10. Czy projekty te poprawiły warunki życia w gminie?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak

2. Raczej tak

3. Trudno powiedzieć

4. Raczej nie

5. Zdecydowanie nie

6. Nie mam zdania

11. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z infrastruktury / obiektów finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak, często

2. Tak, czasem

3. Trudno powiedzieć

4. Nie

12. Czy Pana/i zdaniem projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak

2. Ani tak, ani nie

3. Nie

13. Czy Pan/i osobiście korzystał/a z projektów takich jak szkolenia, spotkania, festyny finansowanych ze środków unijnych, począwszy od 2016 r.?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak często
2. Tak, czasem
3. Trudno powiedzieć
4. Nie

14. Czy Pana/i zdaniem projekty te cieszą się zainteresowaniem mieszkańców?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Trudno powiedzieć
3. Nie

15. Proszę sobie wyobrazić, że ma Pan/i możliwość decydowania o podziale dodatkowych środków finansowych w swojej gminie. Które z poniżej wymienionych obszarów dofinansował/a/by Pan/i w pierwszej kolejności? (Prosimy o zaznaczenie „x" trzech najważniejszych)

Proszę zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.

1. Promocja obszaru, dziedzictwa kulturowego, zasobów naturalnych, turystyki
2. Infrastruktura i oferta kulturalna
3. Infrastruktura i oferta sportowa i rekreacyjna
4. Infrastruktura społeczna (świetlice, miejsca spotkań)
5. Infrastruktura drogowa
6. Aktywność społeczna mieszkańców (zaangażowania w sprawy lokalne)
7. Działania wzmacniające tożsamość mieszkańców z regionem
8. Działania wynikające z inicjatywy mieszkańców
9. Warunki życia osób z niepełnosprawnością
10. Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
11. Zwiększenie liczby miejsc pracy poza rolnictwem
12. Działania na rzecz osób do 25 roku życia

13. Działania na rzecz seniorów

14. Działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu

16. Czy zna Pan/i Lokalną Grupę Działania „Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Gmin Dobrzyńskich Region Północ”?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Tak znam, słyszałam/em

2. Nie znam, nie słyszałam/em

17. W jaki sposób dowiedział/a się Pan/i o Lokalnej Grupie Działania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. od znajomych, sąsiadów

2. w instytucji (urząd, szkoła)

3. z lokalnej prasy

4. widziałem/am działania LGD

5. uczestniczyłem/am w działaniach LGD/ brałem/am udział w projekcie

18. Status na rynku pracy:

Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

1. Osoba (fizyczna, prawna lub inna) prowadząca działalność gospodarczą
2. Zatrudniony/a w rolnictwie
3. Zatrudniony/a poza rolnictwem
4. Uczący się/studiujący
5. Osoba bezrobotna
6. Inny typ, jaki? .....

19. Płeć:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Kobieta

2. Mężczyzna

20. Niepełnosprawność:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Osoba z niepełnosprawnością, posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności
2. Osoba pełnosprawna

21. Wykształcenie:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. policealne
5. licencjat, inżynier
6. wyższe magisterskie
7. inne

22. Wielkość gospodarstwa rolnego:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. nie posiadam gospodarstwa rolnego
2. do 5 ha
3. 6-10 ha
4. 11-20 ha
5. 21-50 ha
6. >50 ha

23. Wiek

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. mniej niż 18 lat
2. 18 do 25 lat
3. 26-35 lat
4. 36-50 lat
5. więcej niż 50 lat

24. Miejsce zamieszkania:

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Gmina Rypin
2. Gmina Miasta Rypin
3. Gmina Brzuze
4. Gmina Wąpielsk
5. Gmina Rogowo
6. Gmina Skrwilno
7. Inna gmina

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

9.5. Scenariusz zogniskowanego wywiadu grupowego

1. Wprowadzenie
    a. Przedstawienie moderatora, opisanie celu badania, anonimowości uzyskanych odpowiedzi, konieczność nagrywania wywiadu z uwagi na późniejszą analizę wyników
2. Ocena wpływu na kapitał społeczny
    a. Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
    b. W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
3. Przedsiębiorczość
    a. W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
    b. Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
4. Turystyka i dziedzictwo kulturowe
    a. W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
    b. W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
5. Grupy defaworyzowane
    a. Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
6. Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
    a. Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
7. Innowacyjność
    a. W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
    b. Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
8. Ocena funkcjonowania LGD
    a. Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwala na efektywną i skuteczną realizację LSR?
    b. Jak jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
    c. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
9. Zakończenie spotkania

Czas trwania 120 minut